NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

B103/E/14/4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 12 1977

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ● Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $20.00, 6 k. $11.00, 3 k. $7.00. USA-sse: 1 a. $21.00, 6 k. 11.50, 3 k. $7.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75.

Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber 35¢. Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.50, tekstis $3.25, kuulutuste küljel $3.00.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ● Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 13 (1416) 1977 — REEDEL, 1. APRILLIL — FRIDAY, APRIL 1 — XXVIII aastakäik

EESTI ÜHISKOND ELAB ÜLE AEGADE

Eesti Liit Kanadas pidas sisuka esinduskogu koosoleku laupäeval Toronto Eesti Majas. Liit on liikmesorganisatsioonide arvult tunduvalt suurenenud. Ta võtab elavalt osa liikmesorganisatsioonide tegevuse kokkukõlastamisest ning abistab neid oma võimaluste piirides. Liit loodab, et uusi organisatsioone veelgi juurde tuleb, kavatseb hakata korraldama kindlakavaliste ettekannete sarja Torontos, tahab ära hoida suurürituste killustamist ja loeb vajalikeks õpetajate ettevalmistamise kursuse korraldamist. Ülemaailmsetest Eesti Päevadest osavõttu tuleb hakata aegsasti korraldama ja mõtelda sellele, milline peaks olema eesti ühiskond Kanadas, 1984. a. et võimalikke Ülemaailmseid Eesti Päevi edukalt korraldada. Eesti ühiskond elab üle aegade.

Esinduskogu koosolek algas veerandtunnise hilinemisega. Kohal oli liikmesorganisatsioonide esindajaid tunduvalt vähem kui liidu kodukorra alusel lubatud. Koosoleku avas esimees R. Kreem, tervitades esinduskogu liikmeid. Juhatajateks valiti E. Runge, J. Käis ja J. Terts. Protokollijateks valiti H. Kurm ja L. Normet. 12. punktilise päevakorraga koosolek kestis viis ja pool tundi.

Eesti Liit Kanadas esinduskogu koosolekult. Juhatuse lauas, vasakult — Juhan Käis, Jaan Terts, Egbert Runge ja Helge Kurm. All — vaade koosolekusaali. Foto — O. Haamer

Eelmise koosoleku protokoll kinnitati etteloetud kujul. Samuti kinnitati esitatud kujul eelmise aasta tgeevuse aruanne. Lähemat seletust selle juures andis E. Runge ja dr. K. Aun. Viimane peatus lähemalt suulise ajaloo projekti teostamise juures. Ajalookomisjoni tegevuse aruande luges ette M. Laansoo. Selles oli märgitud, mis on tehtud „Eestlased Kanadas" täiendusköite materjalide kogumise alal ja kuidas edeneb ingliskeelse teksti koostamine dr. A. Kurlentsi poolt.

PIIRATUD SUMMAD

R. Antik küsis, et ajaloolisi materjale on kogutud palju kuid teada ei ole kuhu need on jäänud. Need ei tohiks olla üksikisikute valduses, vaid koondatud Eesti Keskarhiivi Kanadas. R. Kreem vastab pikema seletusega, millest tuli aru saada nii, et seni kuni arhiivi juhatuses ei ole ajalookomisjoni esindajat need materjalid jäävad ajalookomisjoni valdusesse.

Kassaaruanne, mis kinnitati esitatud kujul näitas, et Liit on oma mitmekülgset tegevust teostanud piiratud summadega. Suuremad kulutused on tehtud suulise ajaloo projekti teostamisel ($3392,96), milleks on saadud valitsuselt toetust. Korraldajate isiklik panus on olnud oluliseks abiks pea kõigi ürituste juures, eriti suulise ajaloo projekti teostamisel, kus tagasihoidlikult on seda arvestatud $930.00. Väga tagasihoidlik-

(Järg lk. 3)

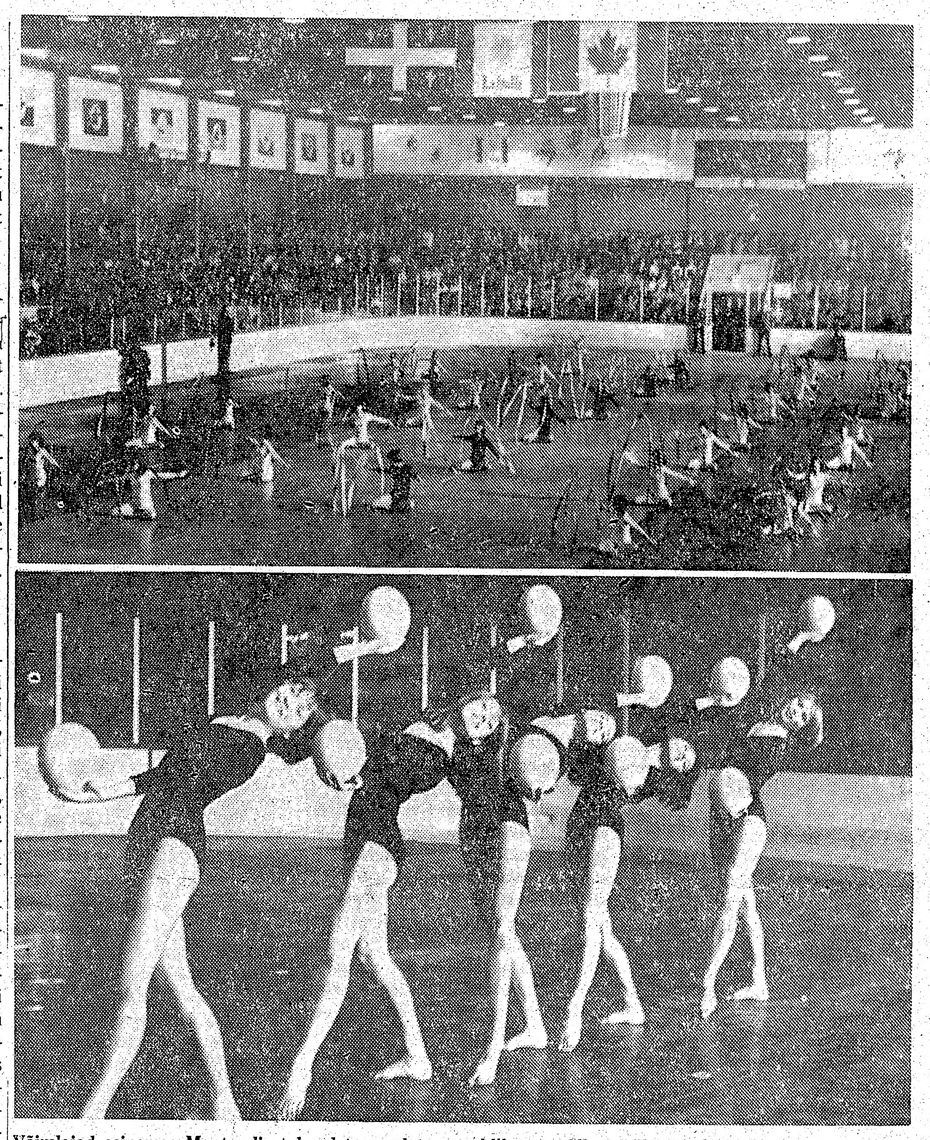

Võimlejad esinemas Montrealis tuhandetesse ulatuva publiku ees. All — Rühm soolovõimlejaid — vasakult M. Paul (junior), J. Kendall, E. Harat, H. Sutt ja K. Ojamaa. Foto — E. Sügise

Iluvõimlemine ehk moodne rütmiline võimlemine võidab üha suuremat populaarsust Montreali publiku hulgas. Seda oli märgata korduvatest vaheplausidest esinemise ajal Quebeci Talimängude ava- ja lõputseremoonial. Samuti vahetpidamatust fotoaparaatide klõpsutustest ja T.V. kaamerate surinast. Pilte ja artikleid oli terve nädala kestel peaaegu igas kohalikus ajalehes.

Grupp esines 40-ne liikmelises koosseisus. Esinesti ühe- ja kahepalli harjutustega, sallidega ja lintidega.

Kõige selle eest võlgneme tänu Eesti võimlejatele ja nende energilistele juhtidele Hilja Paul'ile, Kaie Ojamaa'le, Hille Sutt'ile, Agnet Tõke'le, Sirje Laanemets'ale ja June Kendall'ile.

Tänutäheks menuka esinemise eest, olid kõik juhid palutud La-Salle'i linnapea poolt vastuvõtule, kus teiste aukülaliste hulgas viibis ka Quebeci Provintsi Kehakultuuri minister Claude Charron.

ÜLEMAAILMSED EESTI PÄEVAD JUULIKUUS 1980 STOKHOLMIS

Mitmelt poolt avaldatud seisukohtade tulemusena, millega liitus nüüd ka Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu, peetakse III Ülemaailmsed Eesti Päevad 1980. a. Stokholmis ja esialgse ajana määrati 7—15. juuli. 13. märtsil moodustati korraldav peakomitee, mille esimeheks sai Richard Norvell.

Peakomitee asutamiskoosolekuks oli saadetud välja kutsed 256-le eesti organisatsioonile Rootsis. Saabusid vastused 201-lt organisatsioonilt, kelledest ÜEP pidamist Rootsis pooldasid 196 ja viis ei võtnud seisukohta.

Koosolekust võtsid osa 159 organisatsiooni esindajad.

Koosoleku juhatajateks valiti Agu Kriisa ja Ivar Paljak, sekretärideks Harri Härm, Aksel Ausmaa ja Mart Kiiver.

Richard Norvell andis informatsiooni Eesti Päevade Rootsis pidamise eeltööde kohta:

Baltimore Eesti Päevadel ei tehtud kahjuks otsust järgmiste E. Päevade asukoha kohta. Hiljem selgus, et enamus eestlaste poolt asustatud maadest oli Rootsi poolt, peale USA, kes lõpuks saatis telegrammi teel oma jaatava vaatekoha. Sellega on ühinenud ka Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu. Selle kõige tõttu möödus kahjuks ¾ aastat, ilma et eeltöödega oleks saanud alata.

Moodustati komisjon esimese organisatsioonide koosoleku organiseerimiseks, kuhu kuulusid Rootsi Eestlaste Esinduse, Eesti Komitee ja Eesti Skautlike noorte maleva esindajad. Toimkond on pidanud kolm koosolekut.

Aleksander Milits informeeris koosolekut kontaktidest, mis Stokholmi Eesti Ühing on võtnud Stokholmi linnavalitsusega, kes kõigiti pooldab Eesti Päevade pidamist Stokholmis ja on lubanud selle ettevalmistusi majanduslikult toetada. Valitud peakomitee esindajad peaksid selle tõttu kohe linnavalitsusega kontakti võtma.

Arutati Eesti Päevade koha küsimust ja leiti, et Stokholm on siiski ainus koht, mis selleks kõne alla tuleb. Richard Norvelli ettepanekul otsustati Eesti Päevade pidamise ajaks esialgselt määrata 7—15. juuli 1980.

Arvestada tuleb selle juures, et USA-s ja Kanadas algab koolivaheaeg 1. juulil. Skautlik maailmalaager on otsustatud pidada kohe pärast Eesti Päevi, 15—23. juulil.

Eesti Päevade peakomitee liikmete valimisel lähtuti nimestikust, mis oli koostatud ettevalmistava komitee poolt.

Eesti Päevade aukomiteesse valiti: Konrad Veem, Käbi Laretei, Ernst Idla, Hans Kauri, Heinrich Mark ja Virge Hint.

Eesti Päevade peakomitee esimeheks valiti Richard Norvell, abiesimeesteks Leo Karupää, Aksel Mark ja Ivar Paljak. Peasekretäriks valiti Alur Reinans ja sekretäriks Alfred Põldma. Majandusjuhiks valiti Harri Härm, laekuriks Herbert Iir, juriidiliseks nõuandjaks Jaan Vilval, PR-juhiks Albert Meerik.

Eritoimkondadele valiti juhid, kusjuures osa toimkondade juhtide kohad jäid esialgselt lahtiseks (rahvatantsud, rahvamuusika, kunstinäitused, kontserdid, ruumide muretsemine, teater, sõdurid, kokkutulekud). Toimkondade juhtideks ja ühtlasi peakomitee liikmeteks valiti: võimlemine ja valguspidu — Ernst Idla, laulupidu — Jüri Raid, kirjandus — Kalju Lepik, noortesektor — Maria Kiisk, maailmalaager — Sven Hanson, kirik — August Raidur, rahvapidu — Eldor Velliste, sport — Räit Joandi ja Tanel Moora, hotellid ja majutamine — Rein Puusepp, väliskülaliste eest hoolitsemine Aksel Ausmaa, rongikäik — Agu Kriisa, ajakirjandus — Juhan Kokla ja Raivo Randes.

Revisjonikomisjoni valiti Alfred

(Järg lk. 2)

T.E.S. LASTEAIA

MOENÄITUS

Pühap., 3. aprillil kl. 2.30 p.l, Eesti Majas,

Korraldajad M. Puusepp, M. Rooneem, M. Silm

KOHVILAUD

Sissepääs 3 dollarit

TORONTO EESTI RAHVATANTSIJATE RÜHM „KUNGLA"

MAI-BALL

laupäeval, 14. mail 1977. a. kell 8 õhtul
Harbour Castle Hilton Hotel, Harbour Ballroom
Bay Street, Ferry Docks, Ontario järve kaldal

TANTS ★ EESKAVA ★ BAAR

Laudade ettetellimine alates esmasp., 11. aprillist
Viivi Sillart, tel. 483-1955

EESTI RAHVUSTEATER

laupäeval, 16. apr. kell 7:30 õ. ja
pühapäeval, 17. apr. kell 3:00 p.l.
Monarch Park Secondary School'i auditooriumis
1 Hanson St. (Danforth & Coxwell)

„HAVAI LILL"

P. Abrahami operett 3 vaatuses

Lavastus LYDIA VOHU . . . . . Muusikajuht PETER-PAUL LÜDIG
Lavakujundus ARTUR MIHKELSOO . . . . . Tantsujuht: REET ALTOSAAR
Kostüümid: TIINA TUVIKENE ja AINO TERA . . . . Koorijuht EERIK PURJE

Kaastegevad: ERIKA VESKIMETS, TAMARA NORHEIM, ELNA LIBE, HEINZ RIIVALD, RAGNAR POHLAK, ERNST VÄHI, HARRY MÜRK, JAAN LENTS, AINO TERA, LINDA KOOK, ÄSTRID KALMAR, TIINA VAHER-MÄNNIK, VIRVE MATHIAS, PIRJO OLLIKAINEN, IRA LOOSBERG, ÕNNE LAIKVE, ENN KIILASPEA, ALEKSANDER LIIPERE, PAUL KRISTAL, KULDAR PALO, ALAR KALVIK, TOOMAS KLAMAS, URMAS MIGUR, ARNOLD ARUMÄE, EERIK PURJE.

KOOR TANTSUD ORKESTER

Pääsmed eelmüügil Abistamiskomitees — Eesti Maja, Poko äris (Mt. Pleasant) ja tund aega enne etenduse algust teatrimajas.

KANADA MAJANDUSLIKUS KRIISIS

Olulise sündmusena tuleviku arenguiks on avalikult rõhutatud valitsuse, suurtööstuse ja organiseeritud tööliskonna esindajate ühist nõupidamist Ottawas. Suurtööstuse ja organiseeritud tööliskonna esindajate nõue sellel konverentsil oli koheselt lõpetada hinna- ja palgakontrollid, et anda majanduselule vaba arengut ja selle kaudu vähendada ka Kanada suurt tööpuudust. Konverentsi tulemusena avaldati lootust, et valitsus on sunnitud sellele nõudele järgi andma ja tõenäolikult hinna- ja palgakontrolli peatselt lõpetama.

Meie arvates see nõudmine on ohtlik inflatsiooni võimaliku uue puhkemise tõttu ja teiseks käib suurtööstuse ja suurunionide nõudmine otse vastu Kanada elanikkonna enamuse arusaamadele. Sellisena ei esinda ei suurtööstus ega ka organiseeritud tööliskond elanikkonna üldsuse seaduspäraseid huve. Organiseeritud tööliskond oli üks olulisemaid põhjuseid, kes pidevate palgalepingute nõudmiste ja streikidega viis majanduse inflatsiooni. Suurtööstus kannab selles protsessis oma vastutust palganõudmistele kerge järelandmisega teadmises, et tõusvad omatoote hinnad maksab tarbija kinni niikuinii.

Esimesele kohale peame järjekordselt paigutama siiski valitsused Ottawas ja kohtadel oma laiutamispoliitikaga, mille kulud on vastuvaidlematult pidanud kinni maksma maksumaksja, kellel on puudunud selles igasugune hääleõigus. Kui sedapuhku olid koos kõik inflatsiooni põhjustanud peamised elemendid ja arvasid endal õiguse olevat nõuda hinna- ja palgakontrollide lõpetamist siis peame ütlema, et see oli isevõetud õigus, mida neile keegi andnud ei ole. Mineviku kogemustel antud lubadused ilma riikliku kontrollita endakontrolli teostada ei väärі usaldust ajaloolistel põhjustel ja tuleb kategooriliselt tagasi lükata.

Valitsus ei ole tahteline olnud endakontrolli teostama ja tulemuseks on arvutu bürokraatia kasvamine uue kõrgeltmakstud ja pensioneeritud rahvaklassi näol ülejäänud elanikkonna peal. Töölisunionide ainsaks eesmärgiks kujunes liikmeskonna palkade üleskruvimine küsimata, kas majandus seda kannab või mitte. Unionid oma katusorganisatsiooniga ei ole vähematki huvi näidanud organiseerimata tööliskonna ja ametkonna palgaredeli vastu ja need on pidanud eksisteerima otse õigusetus olukorras ja osalises majanduslikus depressioonis. Suurmajandus on ainult tõstnud hindu, maksnud kõrgendatud palku ja suurenevaid riigimakse. Hinna- ja palgakontrolli likvideerimisel võib ette näha ainult uut ja jõulist inflatsioonilist spiraali, mille all on kannatajaiks kõik.

Meenutame ainult hiljutisi andmeid, et Kanada autotööliste tunnipalgad on 0.66 dollari võrra kõrgemad kui USA-s. Võib ainult oletada, et ka mujal palgaskaalal esineb samu nähteid, sest paljudki kaubad on allpool lõunapiiri odavamad, kui Kanadas. Seejuures teame, et Kanada suurimaks välisturuks oli USA 75 protsendiga kogu ekspordist. Sellest taipame isegi, et kui Kanada toodangu hinnad on USA toodangust kallimad, siis peab USA turg Kanada kaupadele tunduvalt kokku tõmbuma, tööstused siin oma toodangut vähendama või ettevõtteid koguni sulgema koos suureneva tööpuudusega.

Kanada majanduse ja tööliskonna vabastamine kontrollidest saab olukorda ainult halvendada. Kontrollide likvideerimine ei saa esile kutsuda uusi kapitaalinvesteeringuid masinatesse ega hoonetesse, sest nii mõnigi praegustest ei tööta täiskapatsiteediga. Riigimaksude vähendamine ei tule kõne alla ajal, mil valitsus on miljardeid dollareid kulutamas kaitsevägede uuele varustusele. Riigi kohustused sellega seoses saavad ainult tõusta ja mitte vähendada.

On selge, et Kanada majanduselu juhtimine nii riiklikus kui majanduslikus ressooris on jõudnud raske kriisini. Selle tulemuseks võivad olla soovimatud poliitilised sekkumised lisaks Quebeci probleemile. Rahvusvaheline kaubaturg ei ole Kanadale nii kergesti avatav, sest peagu samad probleemid eksisteerivad lõunapool piiri ja Euroopa maades, Jaapanis ja mujal. Seepärast ei tule täit tähelepanu osutada ainult Quebeci separatismile kui peamisele ja tuleb paralleelselt otsida teid Kanada majanduselu tervendamisele ja tööpuuduse likvideerimisele. Valitsuse, töösturite ja organiseeritud tööliskonna nõupidamisel saavutatud arvamused ei ole kindlasti nende probleemide lahendajad ja ainuke rahustav samm üldsusele saab olla valitsuse seisukoht: need seisukohad tagasi lükata, kui ebaterved.

Ärme unustame, et valitsuse, organiseeritud tööliskonna ja suurmajanduse väärsammude tulemusel maksab kodanik kõrget panust juba praegu Kanada dollari languse näol 95 sendile USA dollari vastu. Lõunapool piiri oodatakse Kanada dollari langust kuni 90 sendile, mis peab küll soodustama eksporti, kuid mis tuleb meie kõikide taskust. Kui sellele lisada püsiv ja võimalikult tõusev inflatsioon, jõuamegi Kanada dollari märkamatule devalveerimisele 15—20 protsendi piirides. Säästude selline sundkonfiskeerimine on rohkem, kui elanikkond on valmis kandma, sest see on tee vaestemaja suunas, kuhu peaminister Trudeau näikse meid meelega juhtivat.

V.

TIIBKLAVERID — PIANIINOD
Petrof, Bluthner, Forster. j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja teised
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.
REMENY
house of music Ltd.
553 Queen St. W., Toronto 133, Ont.
Tel. 363-1966

Kuidas on lood „eesti rahva juhiga"?

Nagu siin käest kätte liikuvast „Meie Elust" lugeda võime, teatas ERKÜ esimees Ilmar Pleer (kes olevat isiklikult Ernesaksa vastu võtnud!) „rahvusparlamendi" harukordselt hõreda osavõtuga koosolekul otse päädpööritavaid uudiseid. Kokkuvõttes nimelt seda, et tema on „eesti rahva juht" ja sellena pöördunud USA välisministeeriumi poole, et selgitada N. Eesti Riikliku Akad. Meeskoori külasõitu USA-sse. Õnneks näib, et USA välisministeeriumis leidub „eesti rahva juhi" ja tema nõuandjate omadest paremaid päid. Sest vastus olevat olnud, et „see oleks ju siis teie senise töö ja hoiaku lõhkumine". Koosoleku sõnavõttudest selgub ka edasi, et „eesti rahva juhi" lähimateks staabiohvitseriideks on Paul Saar, V. Nigol, laulumees Heinz Riivald ja osaliselt ka J. Koort. Samal ajal kui Riivald vääristas teenelist punatuusa Ernesaksa „loorberpärjaga", deklareeris Nigol meeskoori üleolekut rahva igasugusest kriitikast ja ähvardas kritiseerijatega „midagi ette võtta". „Eesti rahva juhi" väljenduste kohaselt tuleb tulevikus iga vaenlast tervitada vähemalt mõnusa sauna, vahutava õllekapa ja sulgpehme voodiga. Või kuidas teisiti tõlgendada tema filosoofiast järgmist osa: „Eesti sõdur ei pannud vaenlase tulekul pead kaeviku (?!?), nüüd soovitakse, et kui vaenlane tuleb, siis me ei astuks neile vastu (?!?), vaid laseksime hiljem seljataga püssi ja hakkaksime hiljem ümbernurga ajalehes kirjutama . . ."

Kui keegi sellest mõttekäigust aru saab, siis tõlkigu ta see ka teistele arusaadavasse keelde!

Kas ei olnud mitte Ilmar Pleer ka selleks meheks, kes ruttas „eesti rahva nimel" G. Fordile „andeks andma", kui viimane oli demonstreerinud kas sihilikkust või oma põliitilist võhiklust Ida-Euroopa rahvaste olukorra ja vabaduse suhtes? Nii ei olnud seekordne ennast „eesti rahva juhiks" nimetamine siis mitte ka juhus ega eksitus, vaid järjepidev Artur Sirgu ja Hjalmar Mäe jälgedes sammumise katse! On ju need kaks ainukesed, keda eesti ajalugu seni tunneb „führeritena". ERKÜ esimees USA-s saab küll vaevalt olla „eesti rahva juht", liiati veel kontrollimata võimupiirkonnaga. Seda ei ole oma rahva suhtes mitte isegi USA president, ei ole ka Inglise kuningannagi ega Rootsi kuningas. ERKÜ esimees peab samuti küsima nõu oma valijaskonnalt, esitama sellele arvandeid ja kavasid tegevusega seoses ning võtma vastu ülesanded valijaskonnalt.

Just nendest ülesannetest ja kavadest ei lausunud aga ei Paul Saar, V. Nigol, J. Koort ega Ilmar Pleer „rahvusparlamendis" midagi. Kuidas sellest aru saada ja milline on järeldus? See, mis sünnib USA „eestlaste rahvusparlamendis", ei ole ainult USA-s elava eestlaskonna asi, samuti nagu ERKÜ esimees ei saa torgata pead ja silmi diktaatorlikult selles suhtes liiva alla, mida arvab valijaskond ja eestlaskond mujal, ja mis sünnib praegu Eestis. Eesti rahva vabadusvõitlus on kõikide vabaduses töötavate eesti rahvusorganisatsioonide ühine ja kooskõlastatud ülesanne ja kohustus. See areneb ja peab arenema demokraatlikel alustel, ilma kompromissideta kommunistidega, ja mitte „führer"-printsiibil. Ehk võtavad ka härrad „neoführerid" New Yorgis sellest lähtuvad vajadused edaspidi kaalumisele ja lõpetavad ajakirjanduse materdamise „teistes maades", kus see avaldab tõdesid.

esp.

„Vabadus ja meie" vajab selgitust

Maret Look küsib oma lugejakirjas (M. E. nr. 6, 11. veebr. 1977.) „Milles seisab siis see vabadus, millest lakkamatult kõneleme ja mille saabumist ihaldame Kodu-Eestile?". Sõnastusest tuleb järeldada, et M. L. ise on üks nendest, kes ihaldab vabadust Kodu-Eestile ja sellest lakkamatult kõneleb. See on ilus ja kirjutatud just kui minu südame ja sulega. Sama keelt kõnelevad rahvuskongressidel ja organisatsioonide esindajate konverentsidel vastuvõetud resolutsioonid. Demokraatliku korra põhimõtete kohaselt kõik on kõigeparemas korras.

Segadusse viib mind M. L. kirjutise lõpu osa, kus tema näib tundvat end (või kedagi teist) mingi väikese kildkonna hirmuvalitsuse all, seepärast, et „suhtumine (samasse) ainesse (minu arvendus) on erinev".

Kui M. L. mõtleb seda mida kirjutab, siis erinevalt suhtumine üldrahvuslikku ainesse on teretulnud nähe. Iga uus mõte, iga uus algatus on tõendiks, et rahvuskaaslased tõsiselt otsivad lahendust, kuidas taastada Kodu-Eesti vabadus. Rahvuskongressidel ja mitmesugustel konverentsidel vastuvõetud resolutsioonid või juhtlaused aina kinnitavad seda. Vabadust Eestile ei ihalda mingi väikene kildkond vaid kogu eesti rahvas ja taotleb seda oma demokraatlikult valitud organisatsioonide juhatuste kaudu. Nemad on selleks, et näidata teed, koondada kõik rahvuslikud jõud, edasi viia rahvuslikku vabadusvõitlust ja vajaduse korral välja astuda nende suhtes, kes eesti rahva taotlustele ja vabadusvõitlusele vastu töötavad. Kui M. L. nende all mõtleb „väikest kildkonda" ja näeb nende tegevuses „hirmuvalitsust", siis tema arusaamine demokraatlikust korrast on küll väga udune.

Õnneks nende „ainesse" erinevalt suhtujate arv, keda M. L. oma kaitse alla võtab, on võrdlemisi väikene ja siin sobib kildkonna nimetus, mida M. L. armastab kasutada. Selle kildkonna poolt on mind ropult sõimatud ja niivõrd jõhkralt ähvardatud (M. E. nr. 34. 1966), et Kanada julgeolekupolitsei pakkus kaitset kogu perekonnale. Vaatamata ähvardustele ma töötan edasi eesti ühiskonnas ja ei ole muutnud „ainet". Mingil põhjusel M. L. näib olevat muutnud „ainet" ja asunud kaitsma neid, kes ei taha tunnustada demokraatlikus korras kujundatud rahvuslikke eesmärke ning oma tegevuse ja väljendustega neid kahjustavad.

Igasugune ühiskondlik kord püüab end kaitsta ja demokraatlik kord selles mõttes ei ole mingi erand. Eestlased väljaspool kodumaad moodustavad demokraatliku ühiskonna ja see saab end hoida terve ning tegevusvõimelisena, kui tema juhtkond paljastab ning ühiskonnast eraldab neid, kes rahvuslikke taotlusi ei tunnusta ning nende saavutamisele vastu töötavad.

Üks vanasõna ütleb (ja seda mitte halvas mõttes), et huntidega tuleb kaasa huluda. Vabadusvõitluslikus mõttes eesti rahvas koosneb võitlevatest huntidest. Nende sooviks on, et kõik aitaksid sellele võitlusele kaasa. Vabadus ei ole saavutatav osalise jõudude panusega. Võnnu lahingu ettevalmistus kindral Laidoneri poolt on selleks parim näide ja M. L. näib hindavat seda.

Arvan, et nüüd peaks olema juba viimane aeg habemega juttude lõpetamiseks. Üks nendest on et „iga erineva mõtte avaldaja tembeldatakse bunaseks, roomajaks, reeturiks ja taevas teab veel milleks." Vähemalt 30 aastat on seda ütelust mingi etteheitena kasutatud ja M. L. ei jää tõenäoliselt viimaseks, kes seda teeb, kuigi kindel ei ole, et keegi kunagi seda on väitnud.

Teine on jutt lõhestatud või lõhkiaetud eesti ühiskonnast. Iga vähemagi kriitika puhul, mõne isiku tegevuse suhtes, kui see on vastolus rahvuslike taotlustega, räägitakse ja kirjutatakse suurelt ning laialt lõhedest eesti ühiskonnas. Nendest hoidumiseks nõutakse tolerantsust, inimlikku arusaamist jne. demokraatia nimel. Demokraatia on õppinud end kaitsma ja seda teeb ka eesti ühiskond. Paljude kogemuste tagajärjel eesti ühiskond on kujunenud selliseks kui viimasel ajal valmistatud auto õhukumm. Augud ja lõhed, mis sellesse lüüakse sulgevad iseenesest ja lööja litsub lajaks edasiveerev ratas. Ka eesti rahva vabadusvõitlus läheb jõuliselt edasi ja selle kandiaks on juba noorem generatsioon. Vanemad on peamiselt kaasaaitajad, mitte enam eestvedajad paljudes organisatsioonides, kus tegeletakse rahvuslike sihtide seadmisega ja vabadusvõitluse organiseerimisega. M. L. ega kellelgi teisel ei pruugiks olla paanikas ning hädaldada, et taevas kukub alla, eesti ühiskond läheb lõhki ja noored ei võta ühiskondlikust tegevusest osa.

August Nõmmik

Abiks „Ühele teie noorele"

„Meie Elus" nr. 10, '77 „Üks teie noortest" hõõrus vanemaile nina peale, et E. V. aastapäeva aktused unustatakse . . .

Nii see on.

Kui keegi arvab, et vanemad inimesed, eriti pensioniealised, ei suuda raha puudusel aktustele sissepääsu lunastada, on ekslik. Kuigi meie pidustusi peetakse mustri järgi, oleme meie vanad — ka allakirjutaja — siiski seda päeva 59. korral pühitsenud, rõõmu tunnud ja kulu kandnud, ning praegugi — 4 dollarit ei vii „riigiteenijate" rahakoti pealt „tolmugi" ära.

Toronto ühingutel-organisatsioonidel on kombeks saanud — paistab, et rahategemiseks — „ühemehe" aktuseid korraldada; mõned isegi kuulutavad sellest ajalehtedes. Kui palju on neid, kes ühessegi organisatsiooni ei kuulu ja kes sooviks ühte ja sama „showd" jälgida kahel korral või enamgi? See ei ole mitte rahaküsimus, vaid ülepakkumine, millega rahvas ära väsitatakse.

Massey Halli ajastu enam ei kordu. Rahvas, kes Massey Halli kogunes ümbruskonnast, korraldavad nüüd aktuseid kohtadel. Nägime siis aktustel inimesi, kes siis ühiskonda teenisid või majanduslikult ühiskonnast olenesid, või, kes sel ajal endid selleks ette valmistasid. Need on ära jäänud. Inimesi, kes ootavad aukülalise kutset, tasuta „pick-uppi", „deliveryd" jne., neid on palju. Loodame neid kõike siiski veel edaspidi aktustel näha. Austame oma riigi sünnipäeva, mis on väliseestlaste privileeg!

Jätame aktuste korraldamise Torontos senise korraldaja hoolde, sest sellel on Eesti Täienduskooli, Lõekääru Suvekodu ja skautide-gaididest noortega koostöö juba olemas. Korraldajate poolt ei ole midagi tegemata jäänud.

K. Tusti

Iga uus tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD.
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto 10
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Esto Mutual Fund Ltd.
25. märtsil aktsia hind $4.94
145 King Street West, Suite 900,
Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131
Õhtul tel. 925-6812

Ülemaailmsed . . .

(Algus esiküljel)

Ventsel, Harald Nurk, Ervin Pang, Louis Mölder, Siiri Vaks ja Pille Vadi.

Koosolijate poolt soovitati kutsuda peakomitee liikmeks Andres Küng ja esindaja eestirootslaste poolt.

Järgmine organisatsioonide koosolek otsustati pidada hiljemalt käesoleva aasta jooksul.

Kohal algatatud küsimuste all soovitati peakomiteel kiiresti luua koha peal komiteed. Pandi kohalviibivatele organisatsioonide esindajatele provintsist kohustuseks, oma keskustes kokku kutsuda nõupidamised kohalike komiteede asutamise asjus.

Soovitati eesti ajakirjanduses üle kogu maailma esitada peakomitee kutse kõikidele eestlastele võtta osa III Eesti Päevadest Rootsis suvel 1980.

Koosolek toimus asjalikus meeleolus. Mõningaid kurtmisi oli provintsi esindajate poolt, et neid pole küllaldaselt informeeritud, mida koosoleku kokkukutsujad tulevikus teha lubasid.

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

AKTUAALSEL TEEMAL

AAFRIKA MOSKVA MÕJUPIIRKONDA

President J. Carteri välispoliitika, mida Aafrika osas teeb USA Liitunud Rahvaste Organisatsiooni neegrist saadik Andrew Young osutub väga vastuoluliseks. A. Yong ja Washington näeb Aafrikas ainult rassiohtu ja unustab ära, et Aafrikat ähvardab vene kommunismi ja metsikute terroristidest valitsejate oht. Möödunud nädalal tuuritasid Aafrikas Kuuba diktaator F. Castro ja N. Liidu president N. Podgornõi. Mõlemate kommunistlikkude juhtide eesmärgiks on N. Liidu mõjupiirkonna laiendamine Aafrikas ja USA jt. riikide mõju välja radeerimine. Seoses sellega on päevakorral ka Uganda diktaator Idi Amini massmõrvad, Kuuba ohvitseride poolt juhitud invasioon Zairesse, et äralõigata USA vasetoodangut ja Kongo ebaõnnestunud riigipöördekatse. Moskva edu põhjuseks Aafrikas on, et kommunismivastased ei saa ei USA ega ühegi riigi toetust.

Viimastel kuudel on teravalt päevakorral Uganda metsiku diktaatori Idi Amini massmõrvad. Idi Amin on ise moslemi usku, kuid üks haritum Uganda suguharu, acholid on ristiusulised. Idi Amin peab ristiusulisi oma vastasteks ja ta laseb oma sõjaväel ristiusulisi eesotsas nende peapiiskopi, usu ja kirikumeestega halastamata mõrvata. Arvatakse, et I. Amini massmõrva ohvrite arv ületab juba 300.000-de. Maailm vaatab Idi-Amini kuritegusid rahulikult pealt. USA lennukikandja „Enterprice" seisab küll juba mõnda aega Keenia vetes mõnetuhande meresõduriga pardal, kuid sellest on vähe abi surmaohus olevatele kristlastele. Kirikute Maailmaliit on ju senini teinud kõik, et Aafrikas upitada võimule Idi Amini taolisi metsikuid terroriste. Kuid Idi Amini mõrvad ja ka F. Castro ohvitseride poolt juhitud invasioon USA vasetööstuse vastu Zaires ei ole suutnud muuta USA vastuolulist Aafrika poliitikat, mille tulemusena Aafrika riigid üksteise järele lähevad Moskvast relvastatud, koolitatud ja juhitud metsikute kommunistlikkude valitsejate terrori alla. USA Aafrikapoliitika juhiks on LRO saadik neeger A. Young, kes näeb Aafrikas ainult rassiohtu, kuid ei näe seal Moskva kommunismiohtu. Näib, et see on ka presidendi ja USA välispoliitika. J. Carteri inimõiguste eest võitlemise poliitikat rakendatakse Aafrikas küll väga veidraldt ja vastuoluliselt.

Hiljuti oli president J. Carter sunnitud tegema küll ühe erandi. Zaires asuvad selle maa Katanga provintsis suured vasekaevandused, kust USA saab soodsatel tingimustel vaske. Angoolas asuvate F. Castro ohvitseride juhtimisel korraldati endisest Belgia Kongost invasioon tugevate jõududega, et vallutada Zaire vasetööstusi. USA saatis 2-he miljoni dollari eest relvi ja sõjavarustust. See on esmakordne juhus, kus uus president sekkus välissõtta. Kuid välisminister Cyrus Vance püüab eitada, et siin on tegemist kuubalaste poolt juhitud rünnakuga ning seletas, et USA ei saada enam abi, vaid otsib agressoritega rahulikku lahendust.

Zairele abi saatmisel president unustas, et Zaire on ka kommunistlik riik, kus inimõigustest ei peeta palju lugu. Sündmused hakkasid omamoodi veerema ka Kongos, kus sõjaväelased hukasid moskvameelse presidendi, kuid riigipööre ebaõnnestus ja kõige viimati mõrvati seal kättemaksuks katoliku kiriku kardinal.

N. Liidu president N. Podgornõi tuuritas Rodeesia naabermaades Tanzanias, Zambias ja Mosambiikis. Ta lubas Moskva uusi toetusi neist maadest opereerivatele terroristidele Rodeesias. Ta tuli Aafrikasse, kus tal midagi otsimist ei ole, et teha ettevalmistusi kogu Aafrika surumiseks Moskva mõjupiirkonda. Eesmärgiks on kõigepealt Rodeesia, siis Namibia ja lõpuks Lõuna-Aafrika vallutamine kommunismile, et siis mereteed ümber Aafrika kontrollida. Namibias on sealsed valged, mustad, segaverelised küll Lõuna-Aafrikaga saavutanud kokkuleppe vahevalitsuseks. Kuid seda ei tunnusta LRO ja enamik riike, sest valgetele on jäetud alles mõnesugused õigused.

Kuid Moskva ajab oma Aafrika poliitikat siiski väga suure ettevaatusega. Kõik mustemad tehingud sooritab Aafrikas Moskva käsilane Kuuba diktaator F. Castro oma sõjaväega. Kuubalasi leidub rohkesti Angoolas ja F. Castrot võeti seal pidulikult vastu. Venelased annavad ainult relvi ja agitaatoreid. J. Carter ei pea aga F. Castrot agressoriks ja inimõiguste rikkujaks, sest ta kaotas alles hiljuti Kuuba saare külastamise keelu ja sellega on USA avatud Kuuba kommunistlikkude agentidele. Moskva ja F. Castro suureks rõõmuks USA Kongress võttis hiljuti vastu seaduse, millega keelatakse USA ettevõtetel kasutada Rodeesia kroomi. USA avaldas survet ka Nigeriale, et sealt ei saadetaks Rodeesiale enam õli.

See toimub kõik ajal, kui F. Castro külastas Alzheeriat, Liibüat, Lõuna-Jeemenit, Abessiiniat, Somaalimaad, Tanzaniat, Angoolat jt. Moskva otsese mõju all olevaid kommunistlikke maid. Kui F. Castro oli Abessiinias, siis korraldasid Kuuba ohvitserid Angoolast invasiooni Zairesse USA vasekaevanduste vastu. USA välissekretär püüdis aga väita, et kuubalased ei ole segatud, kuigi Zaire president on teisel arvamisel. Kuuba sõjalised eksperdid tegelevad Iraakis, Cuineas (Ekvatori), Sierra Leones, Cuinea Bissaus, Kongos, Somaalimaal, Tanganias, Mosambiikis, Cape Verde saarel ja mujal Aafrikas. Kuid USA välispoliitikud ei pea kõigele sellele vaatamata F. Castrot agressoriks ja inimõiguste rikkujaks.

Kõige raskem on muidugi Rodeesia saatus, kuna Rodeesia on Moskva

(Järg. lk. 3)

Teised lehed

Kultuuri sildi all

„Nõukogudepoolne ofensiiv läänes asuva eestluse suunas jätkub usus, et kultuurisidemete sildi varjus avanevad paljud seni poliitilistel põhjustel suletud uksed ka okupatsiooni funktsionääridele. Avajaiks peavad olema naiivsed pagulased ise." — lõpetab KLA (Kokla) oma juhtkirja „Eesti Päevalehes" (9. 2. 77), milles ta ütleb muuhulgas:

„Päris avameelne nende eesmärkide suhtes on Tallinna propagandaleht „Kodumaa" milline on hakanud pärast teatud vahet jälle kasutama „bolshevistlikku vokabulaari" väljendustega, mis eriti olid käibel Stalini perioodil. Selles organis loetletakse üles „ENSV kultuuriministri" Jürna teened asjade korraldamisel Rootsis — sõprusühingu tegevusele õnnistuse saamine endiselt haridusministrilt Zachrissonilt, millele järgnesid rohked külastused ja üritused: märgitakse teadlaste ja sportlaste suhtlemist, kirjanike ja heliloojate külastusi, eriprogramme raadios (milliseid produtseeris Harri Olt), eriti aga prof. Paul Ariste ettekandeid, rahvatantsijate esinemisi ja filminäitamisi.

Ja siis on Tallinnas tulemas kursused „väliseesti noortele", rida külalsõite, kultuuriüritusi jne. Kõik need kasuks N. Liidule ja teeneteks Jürnale.

Kuuldavasti on üks noor Rootsist Moskva erilisel vastutulekul saanud juba 10-kuuse õppestipendiumi Eestisse, erilise preemiana.

„Kodumaa" on veendunud, et „Rootsimaal kodunenud väliseestlased suhtuvad kultuurivahetusse pooldavalt", pahandab aga, et reaktsioonilised „välisvõitlejad ja kultuurivastased" takistavad „ENSV kultuuriministri" poolt lansseeritud tegevust, mis olevat „Helsingi vaimu vastane".

Pisik pärinevat Torontost ja selle toonud Rootsimaale (millegipärast kõneldakse mitte Rootsist ja Eestist, vaid Rootsimaast ja Eestimaast selle lehe keelepruugis) n.n. kultuuriintrigaanid, kelleks loetakse kõiki, kes julgevad hoiatada.

Et asi oleks kultuursem, valatakse nimepidi nimetatud „kultuuriintrigaanid" korralikult poriga üle ebakultuursete invektiividega. Tähelepanu väärib üldse keelepruuk. Kõneldakse „Kodumaa ja Eesti kultuuri vastastest mis selgelt teeb vahet nende kahe asja vahel. Kodumaa all mõtleb leht N. Liitu ja suur tähega kirjutatud Eesti määrab selles alas leiduva geograafilise üksuse, kus praeguse rezhiimi juures on rakendatud kaks kultuuri — eesti ja vene. Lugejale peab pealiskaudsel lugemisel jääma mulje, et „kodumaa" on nende tõeline kodumaa."

Eesti ühiskond . . .

(Algus esiküljel)

ku sissetulekut on andnud „Eestlased Kanadas" müük — $31.36 ja liikmemaksud kokku $120.00.

ARUANDED JA REFERAADID

Liikmesorganisatsioonidest andsid koosolekul aru Toronto, Hamiltoni, Montreali ja Ottawa Eesti Selts, Eesti Etnograafiline Ring, Eesti Kunstide Keskus, Spordiselts Kalev, Tartu Instituut, Toronto Eesti Naisselts, Rahvatantsu rühm Kungla, Toronto Õngitsejate ja Jahimeeste Selts ja Eesti Skaudisõprade Selts. Kohapealt saadetud aruannetest nähtus, et eriti kultuurilisel alal tegutsevad organisatsioonid on olnud oma töös väga viljakad. Erilist märkimist vääris SS Kalevi esimehe Riki Rässi seletus, et SS Kalev tahab jääda puht rahvuslikuks spordiseltsiks. Teistest rahvustest isikute vastuvõtmine viib eesti rahvusliku spordi väljasuremisele. Kalevist on juba lahkunud mõned grupid, kes kord edukalt tegutsesid, kuid nüüd veel ainult ESTONIA nime kannavad. Eestlased on nendes ära kadunud. SS Kalev sellele teele ei lähe.

Järgnesid referaadid: Valdek Lenk „Eestlaste järelkasvu küsimus väikestes keskustes", Ene Runge „Killamängud — idee, mida võiks kasutada 1978. a. ja Riki Räss „Sportlik tegevus rohkem rahva sekka". Kõik need ettekanded põhjustasid hiljem elavat mõtete vahetust ja võimalik, et selle kaudu jõuti lähemale mitmete mõtete praktilisele rakendamisele.

EESTI ÜHISKOND PÜSIB

Kanada eestlaste tuleviku võttis lähema vaatluse alla R. Kreem pikemas sõnavõtus. Ta lähtus sellest veenest, et eesti ühiskond Kanadas püsib ja kestab üle aegade. Vastavalt sellele tulevad kõik rahvuslikud kavad ja üritused kavandada kauget tuleviku perspektiivi arvestades. Üle kõige Kanada eestlased vajavad uut ning vastavalt ettevalmistatud juhtkonda. Selleks ongi kavandatud organisatsioonide juhtkonna seminar Trent ülikooli juures 20. kuni 23. maini. Üksikasjalik kursuse kava on juba valmis ja 43 osavõtjat registreeritud. Otsesed kulutused majutamise ja toitlustamise alal isikult on $20.00 päevas. Üld- ja ettevalmistus kuludeks on lootust saada toetust Ontario valitsuselt.

Liit on seni teotsenud peamiselt ajaloo ja vanema põlvkonna probleemidega. Suurel hulgal on kogutud ajaloolise väärtusega materjali ja valmis suurteos „Eestlased Kanadas". Asja lõppes loengute sari „Üle keskea", mis oli kavandatud vanema põlvkonna kuulajatele. Nüüd on aeg hakata vaatama tulevikku. Plaanitsemisel on juba uus loengute seeria „Kodu". See hõlmaks kõiki eesti koduga ja perekonnaga seotud probleeme ning peaks eriti huvitama kesk- ja nooremasse põlvkonda kuuluvaid rahvuskaaslasi.

UUS JUHTKOND

Eesti lapsed vajavad oma rahvuse ja keele alalhoidmiseks teadlikke vanemaid ja kompetentseid õpetajaid. Nende ettevalmistamisele tuleb pöörata tõsist tähelepanu juba lähemal ajal. Segaabieludest sündinud lapsed on teatud probleemiks. Tuleks teha kõik, et neid tuua eesti ühiskonda ja õpetada nendele eesti keelt. Ees seisavad 1980. a. Rootsis korraldatavad ülemaailmsed eesti päevad. On äärmiselt vajalik mõtelda sellele, et siinselt mandrilt need päevad saaks vajalist tuge ning toetust. Selleks tuleval aastal tuleks korraldada siinse mandri toimkondade poolt ulatuslik kokkutulek — „Mõttekolle", et ühistele seisukohtadele jõuda kuidas sinna minna, mida seal teha ja taodelda. Kaugemas perspektiivis tuleks mõtelda ka sellele, et üle-järgmised eesti päevad tulevad korraldamisele Kanadas. Nende korraldajaks saab olema täiesti uus juhtkond. See juhtkond tuleb kasvatada praegusel põlvkonnal. Ta nimetas „Metsaülikooli" ja peatus „Isade ja poegade õhtu" korraldamise mõtte juures ja kuidas tihendada sidet eemalasuvate organisatsioonidega, liidu ajakirja „Sillas'e" kaudu, kuidas organiseerida kohaliku valitsuse juures töötavaid eestlasi ja müütada liidu

Aafrika . . .

(Algus lk. 2)

esmaseks eesmärgiks ja jäetud täielikult üksinda. Peaminister Ian Smith tegi järjekordse pöördumise USA poole, et võtku initsiatiiv läbirääkimistel oma kätte, et võimu rahulikul teel mustade enamusele üle anda. Kuid USA ajab poliitikat, mille tulemusena võim läheb Zambiast opereeriva terroristide juhi Joshua Nkomo ja Mosambiikist opereeriva terroristide juhi Rober Mugabe kätte, kes on mõlemad otsesed Moskva agendid. Näib, et keegi ei päästa Aafrikat minemast Moskva mõju piirkonda.

AJK

TUTVUSTAME AKTIIVSEID EESTI NOORI

Silvi Terts, Pensionäride Klubi esimees Elfriede Loosberg ja Ene Kirsipuu. Foto — O. Haamer

Möödunud pensionäride kohvilaua korraldamise juures paistsid silma tuntud perenaiste seas kaks väledat näitsikut, kes tähelepanelikult täitsid tühjakssaanud kohvi tasse. Need olid Silvi Terts ja Ene Kirsipuu. Mõlemad neist omavad rahvusliku energia ammutamata tagavarad.

SILVI TERTS saab 17. Ta tuli Eesti Seltsi lasteaeda 3. aastaselt ja 13 aastat hiljem lõpetas Eesti täienduskooli cum laude. Nüüd on ta lasteaias segaabieludest sündinud ning nõrgalt eesti keelt valdavatele lastele eestikeele õpetajaks. Ise ta õpib East York Collegiate keskkooli 11. klassis, kuulub KUNGLA rahvatantsu rühma, laulab kaasa vanemgaidide ja Vana-Andrese koguduse noorte kooris ja gaidina kuulub „Põhjala tütarde" lippkonda. Ta kasutab osavalt sulge, abistab ema kodustes töödes, käib leeris ja võimalik, et võtab osa kavandatud organisatsiooni-juhtide seminarist Trent ülikooli juures.

ENE KIRSIPUU on ka saamas 17. aastaseks. Ta on lõpetanud Eesti keskkooli ja õpib North Toronto Collegiate keskkoolis. Võtab aktiivselt osa gaidlikust tegevusest ja on „Rajaleidjate" lipkonnas salga juhiks. Võttis osa gaidide ülemaailmsest kokkutulekust Rootsis ja laulab Vana-Andrese koguduse noorte kooris. Hoolikas kodustes töödes, käib leeris ja õnnistatakse 5. juunil. Armastab ujuda ja suusatada ja lugeda müstilisi põnevusromaane. Eesti kirjanikest eelistab Oskar Lutsu ja Arvi Korki.

märki lisa sissetuleku saamiseks. ELK kodukord on avar ja võimaldab kõigil organisatsioonidel selle liikmeks astumist, kes seda vaid soovib. Kõigile nendele liit püüab abiks olla oma eesmärkide saavutamisel. Kokkuvõttes, meil seisab ees „Narva lahing" rahvuslikul alal. See lahing tuleb meil võita.

Järgnes lõuna vaheaeg.

SÕNAVÕTUD

Pärast vaheaega algas mõttevahetus ettekantud sõnavõttude kohta. J. Käis — Isade ja poegade õhtu tuleks laiendada ka emade ja tütardele, et rohkem perekondi saaks sellest osa võtta.

A. Kurlents: Isade ja poegade õhtu ei ole midagi uut. Seda korraldavad juba aastaid akadeemilised organisatsioonid. Killamänge tuleks korraldada siin mitte Eesti maakondade vahelise võistlusena, nagu referent soovitas vaid siinsete suuremate keskuste, nagu Montreal, Ottawa, Toronto, Vancouver vahel. See oleks noortele paremini arusaadav ja kergemini korraldatav.

H. Teder: R. Kreem tähendas, et eesti ühiskond on üle-organiseeritud. See ei ole õige. Õige on küll see, et mõni organisatsioon katab teise tegevusala. Näiteks oli EKN ja Toronto Eesti Seltsi poolt korraldataval EV aastapäeva aktusel vähe osavõtjaid, peamiselt põhjusel, et mitmed kohalikud organisatsioonid, ka kogudused, korraldasid oma EV aastapäeva aktused. Siin on koordineerimine vajalik.

R. Antik — Etnograafilise Ringi tegevust katab tihti Eesti Kultuuri Kogu Kanadas ja „Eestlased Kanadas" koostamiseks kogutud ajalooline allikmaterjali hoitakse kusagil, võibolla ajalookomisjoni liikmete juures, kuigi nende materjalide koht peaks olema Eesti Arhiivis. Seda arhiivi kasutavad praegu teaduslikeks uurimusteks mitmed üliõpilased. Oleks aeg, et kõik ajaloolise väärtusega materjalid ja esemed oleks talletatud selles arhiivis.

ELK EI TEGELE VÄBADUSVÕITLUSEGA

R. Kreem: ELK ei taha kellegagi vastuollu sattuda, eriti EKN-iga. Liit ei tegutse poliitiliste küsimustega ega Eesti vabaduse taastamisega. Liit tegeleb kohalike probleemidega. Arhiiv peaks olema hästi organiseeritud ja ajalookomisjoni liikmeist üks peaks kuuluma arhiivi juhatusse. Teiseks meil peaks olema üldine arhiivmaterjali nimestik, kus näidatud mis kusagile talletatud. Selle peaks koostama ajalookomisjon ja otsustama kuhu paigutada Eesti arhiiv, kas Ottawa muuseumi või Ontario muuseumi Torontos. Mõlemil on parimad arhiivesemete alalhoiu ruumid.

R. Antik: Üleandmine kusagile keskusesse muuseumi võiks kõne alla tulla ainult siis kui sinna saadetavad materjalid on korraldatud. Seda peaks enne tegema, sest keskarhiivides võõrkeelsetelt ametnikelt ei saaks seda loota.

ÕPETAJATE ETTEVALMISTAMINE

L. Olvet: Kavatsevate killamängude kavasse tuleks võtta ka muinaseestlaste sõna-sõda. Võistlus sõnas ja luules.

K. Aun: Torontost kaugemal ei ole Trent ülikooli juures korraldatavast seminarist õiget ettekujutust, mõte ei ole selge. Kaugemate keskustega tuleks võtta ühendus ja mõtet selgitada, siis saaks sealt ka rohkem osavõtjaid.

V. Lenk: Õpetajate ettevalmistuskursus on vajalik, kuid Liidu ettepanek Õpetajate Ühingule näis olevat kui välk selgest toevast. Seal tunnetati, et neist on mööda mindud. Küsimus vajaks selgitamist Õpetajate Ühinguga.

R. Kreem: Õpetajate ettevalmistamise kursuse küsimus tõusis üles Londonis ja see sai pandud päevakorda ilma et Õpetajate Ühinguga oleks olnud aega mõtteid vahetada. Liidu poolt on üles tõstetud vaid mõte. Kes ja kuidas seda teostada on se küsimus. Teostaja peaks olema Õpetajate Ühing.

A. Kullango: Õpetajate ettevalmistamise kursuse korraldamine on teretulnud algatus. Küsimus on kas sellega on vaja rutata. Ühel suvel korraldada 3 kursust on liiga palju. Selleks ei jätku õpilasi ega õpetajaid. Soovitav on selle kursuse aeg ja korraldamine jätta õpetajate ühingu kompetentsi.

L. Olvet: Pean soovitavaks, et akadeemilised organisatsioonid astuks liidu liikmeiks.

J. Käis: Mõte on suurepärane.

AVAR PÕHIKORD

R. Antik: Akadeemilised organisatsioonid on intiim-organisatsioonid. Nende koht ei ole Liidu.s Küll on aga sooviks ja tegelikult teostunud, et akadeemilistesse organisatsioonidesse kuuluvad isikud individuaalselt huviorganisatsioonide kaudu võtavad osa ühiskondlikust tegevusest.

R. Kreem: Liitu kuulub kui organisatsioon Lõuna-Ontario Eesti Üliõpilaskond. Samal alusel võiks liitu kuuluda ka Eesti Üliõpilaskond Torontos. Liidu põhikord on niivõrd avar, et liiduga on võimalik töötada koos igal organisatsioonil, kes seda soovib.

V. Salo: Minule tehti ülesandeks korraldada eesti keele kursusi Toronto ülikooli juures. Õpilasi registreerus vähe, kõigest 17. Kui neid oleks rohkem võiks loota suuremat toetust ülikooli poolt ja krediite kursuse lõpetamise puhul. Läti keele kursusest osavõtjaid on kakskorda rohkem. Eesti keele kursusest osavõtuks peaks tegema suuremat reklaami eriti akadeemilised organisatsioonid.

Järgmiseks päevakorra punktiks oli eelarve kinnitamine. See kinnitati esitatud kujul $12,850.00 suuruses (ilma suulise ajaloo projektita). Liikmemaksu selle juures tõsteti tagasihoidlikult.

ONTARIO KOMISJON

Valimiste juurde jõudmisel koosolekust osavõtjate arv oli jäänud väheseks. Eelmine juhatus valiti tagasi ja esimehe ettepanekul moodustati juhatuse juurde uus, Ontario komisjon, selleks et kooskõlastada ja projekteerida üritusi Ontarios ja hankida nende läbiviimiseks Ontario valitsuselt toetust. Komisjoni liikmeiks valiti E. Runge, R. Kreem ja M. Laansoo. Juhatusele anti volitus juurde koopteerida vajaduse korral uusi liikmeid.

Läbirääkimiste all V. Salo tegi teatavaks, et koostamisel on kaks erinevat sõnaraamatut — Saagpak'u ja Mägiste oma. Mõlemad on kapitaalsed tööd ja valmivad alles mõne aasta pärast. Neid tuleks populariseerida, et rohkem eeltellimisi saada, siis raamatute hind tuleks odavam.

Koosolek lõppes hümni lauluga.

Carter nõuab raadiosaadete tugvendamist

President Jimmy Carter, kes viimaseaegselt on kogu maailmas saanud suure tähelepanu osaliseks ta energiliste ja kartmatu sammudega inimõiguste kaitsjana, esitas äsja USA Kongressile taotluse, et Voice of America, Free Europe Radio ja Radio Liberty saatetugevuse ja programmi suurendamise huvides määrataks selle aasta jaoks lisaeelarvega veel 123 miljonit dollarit. See võimaldaks neile saadetele luua uusi saatejaamu, tõsta seniste saatevõimet jne., millega uus president on asunud hoopis teisele positsioonile kui oldi Valgest Majast eelnevalt, kus detente nimel toimus saadete sordiinitamist j.m. taolist. J. Carter põhjendab oma nõuet informtasiooni ja ideede vahetamise vajadusega. Radio Liberty ja Ameerika Hääl teostavad saateid ka eesti, läti ja leedu keeles. Ameerika Hääl muutuks 25% tugevamaks, Radio Liberty aga koguni 100%.

ROOTSI KUNINGAS AVAS „TALLINNA VÕLURI" VÕIMLEMISKESKUSE

STOKHOLM (EPL) — Kuningas Carl Gustaf ja kuninganna Silvia avasid reedel, 11. märtsil pidulikult Idla-Centeri, mis asub lõunalinnas Rosenlundgatanil nr. 29 endises tehasehoones. Idla kauaaegne unelm teostus lõplikult Idla-Sihtasutuse abiga, mis loodi kolm aastat tagasi Jarl Hjalmarsoni juhtimisel ja millisel õnnestus muretseda vajalik majanduslik alus suurte eraviisiliste annetuste ja valitsuse positiivse suhtumise kaudu.

Pärast suuri ümberehitusi vastavalt moodsa liikumispedagoogika nõuetele, valmis endisest ASEA elektriseadmete vabrikust moodne Idla-Tsentrum. Tegelik sisseasumine toimus juba jaanuaris, nüüd aga ehituse lõplikul valmimisel toimus pidulik avamine.

Täpselt kl. 15 saabus kuningapaar saatjatega. Kuninganna oli riietatud sinisesse kostüümkleiti valge pluusiga. Üks Idla pisimaist õpilasist andis kuningannale kimbu maikellukesi.

Jarl Hjalmarson pidas lühikese avakõne. Ta tõstis esile Idla-Keskuse majandusjuhi ja PR-shefi Ingrid Idla suuri teeneid praktilises sektoris ja pöördus siis „Tallinna võluri" poole, keda ta kirjeldas kunagise põgenikuna, kes geeniuse südamega tuli põgenikepaadis üle Läänemere siia, kus nüüd teostub tema elu visioon.

Järgnevalt tõsteti keset saali tiibklaver ja Käbi Laretei mängis Eduard Tubina „Kandle polka" ja Scarlatti „Sonaadi".

Enne „Kandle polka" esitamist jutustas pianist lühidalt kandlest ja meie kandlemeistrist Kandle Jussist. Käbi Laretei ettekannet kviteeriti tugeva aplausi ja lilledega.

Siis astus mikrofoni juurde Ernst Idla ise, kes humoorikalt tutvustas näidistunnist osa võtvaid õpilasi. Need olid pisitüdrukud ja poisid alates kuuendast eluaastast kuni naiseliit-trupi ja meesvõimlejateni juba palju suuremate ja raskemate pallidega kui kasutavad naiseliidi liikmed.

Efektse lõpuvinjeti moodustasid vaarikapunastes trikoodes tütarlapsed oma esinemisega.

Karin Saarsen

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

PONTIAC
PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
VENTURA
FIREBIRD
ASTRE
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod.

EESTI KINNISVARADE VAHENDUS
UNO MANKIN
Toronto Real Estate Board'i liige
Oleme kolinud UUS AADRESS ON:
2670 A. YONGE ST.
Sissekäik Lytton Blvd-ilt.
Tel. 487-4477.
Kodus Tel. HI 7-2017
Sõbralik ja õiglane teenimine.

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

IKESTATUD, ENT MITTE MURDUNUD

Saksa ajaleht venestamisest Balti riikides

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Münchenis ilmuv konservatiivne nädalleht „Bayernkurier", mille väljaandjaks üks markantsemaid saksa poliitikuid Franz Josef Strauss, avaldas oma 5. märtsi numbris veerand lehekülge täitva kirjutise venestamise kohta Balti riikides. Kirjutis kandis kolme pealkirja: „Unustatud tragöödia", „Kuidas rahvad lastakse verest tühjaks joosta" ja „Balti rahvaste venestamine". Huvitavaid statistilisi andmeid sisaldav kirjutis algab küsimusega: „Kes räägib tänapäeval veel Balti riikidest? Nõukogude rezhiimi vari on juba ammugi langenud üle Balti riikide, ehkki need rahvad kuuluvad samuti Euroopasse nagu Soome ja Rootsi."

Artiklis toodud andmete kohaselt oli N. Eestis 1970. a. teostatud rahvaloenduse andmeil 1,356 miljonit elanikku, kellest ainult 68 protsenti eestlasi. Aastal 1934 oli eestlasi 88,2 protsenti elanike üldarvust. Elanike juurdekasvust ajavahemikus 1951—1970 moodustasid venelastest sisserändajad 47,8 protsenti. Eriti rohke oli venelaste sissevool Eestisse aastail 1966—1970, moodustades tervelt 61 protsenti elanike juurdekasvust. Suur osa sisserännanud venelastest on kompartei liikmed, kes forsseerivad sihilikult ja süstemaatiliselt N. Eesti venestamist. Nõukogude Eesti kompartei on eestlasi 52,3 protsenti, seega peagu pooled venelased.

Vahepealkirja all „Kuni kibeda lõpuni" kirjeldab autor Balti rahvaste relvastatud vastupanu pärast Teist Maailmasõda. See kestis relvastatud vastuhaku näol kümme aastat. Olgugi, et venelastel õnnestus murda relvastatud vastupanu, aga nad ei suutnud baltimaalasi panna sisemiselt aktsepteerima nõukogude vägivalda. Sisemine vastupanu Balti riikides pole hoolimata ikestamisest veel tänini murtud. Vastupanus võib panna tähele kolme voolu: moraalne-eetiline, võitlus rahvuslikuks iseseisvuseks ning inim- ja kodanikuõiguste taastamine. Kõige kujukamalt esinevad need kolm kategooriat N. Eestis. Leedus on nende diskuteeritavate küsimuste skeptra laiem ning seetõttu raskemini redutseeritav kolmele põhinõudmisele. Leedus rajaneb rahulolematuse raskuspunkt usulistel ja rahvuslikel aspektidel. Eestis ei ole passiivse vastupanu juhtiv aspekt nii selgesti nähtav.

Lõpuks märgib kirjutise autor:

„On kehtiv kõigi kolme Balti riigi ja rahva kohta, et nad pärast Teist Maailmasõda pühendasid kogu oma jõu vaimsete väärtuste, inimõiguste ja enesemääramisõiguse taastamiseks. Arvuliselt olid nad küll nõrgad, kuid mitte ilma vaimse tugevuseta. Suure tähelepanuga jälgivad nad nüüd USA uue presidendi Carteri kavatsust inimõiguste realiseerimiseks kogu maailmas."

-kk

India valis uue juhtkonna

Maailma suurema demokraatliku riigi India rahvas hülgas 30 aastat võimul olnud Kongressi partei ja selle kroonimata kuningannast juhi Indira Gandhi. Indias kaotati Indira Gandhi poolt rakendatud erakorralised seadused, pressi tsensuur, koosolekute pidamise keeld ja kõik poliitilised vangid lasti vabaks. Indira Gandhi tagasilöök oli ka suureks hoobiks India moskvameelsele kommunistlikule parteile, milline saadab uude parlamenti 23 liikme asemel ainult 7. Paremini käis Mao kommunistliku partei käsi, kes omavad uues parlamendis 20 kohta, kaotades ainult 5 kohta. Moskva on mures ja Peking tervitab uut administratsiooni. I. Gandhi flirtis kommunistidega, sõlmis Moskvaga abistamispakti.

Võidukaks osutus India Janata (rahva) partei, milline sai 542-he kohalises parlamendis 293 kohta, kuna Kongressi partei pidi leppima ainult 152-he kohaga. Indira Gandhi ja tema poeg Sanjai mõlemad ei pääsenud parlamenti. Kongressi parteid, mida juhtisid Mahatma Gandhi, Indira isa J. Nehru ja Indira ise, hakkab juhtima endine välisminister Y. Chavan.

India uueks peaministriks sai 81 aastane Rahvapartei juht Morarji Desai, endine Indira Gandhi peaministri abi, keda ta laskis vangistada. Kongressi partei üheks kaotuse põhjuseks peale diktaatorlike abinõude rakendamise oli see, et taotleti piirata India tohutu kiiresti kasvavat rahvaarvu sundsteriliseerimise sisseseadmisega. Praegu ei ole veel uue partei poliitika selgunud.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumreid. — „MEIE ELU" tellimishinnad:

Kanadas: 1 a. $20.00, 6 k. $11.00, 3 k. $7.00. USA-sse: 1 a. $21.00, 6 k. $11.50, 3 k. $7.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.00 Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $10.50, 6 k. $5.25. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

Montreali eesti noorte kevadpeolt. Rohkearvuline publik ettekandeid jälgimas. Paremal — soolovõimleja prl. Paul esinemas lindiga. Foto — E. Sügise

NOORTE KEVADPIDU MONTREALIS

Eesti noorte kevadpidu Montrealis on kujunenud traditsiooniliseks eestlaste kevadiseks kokkutulekuks, kus meie noored oma esinemisega näitavad, mida nad talve jooksul on õppinud või millega hakkama saanud. Tänavune kevadpidu peeti laupäeval, 19. märtsil Jaani kiriku suures seltskondlikus saalis, kuhu oli kokku tulnud rekordiliselt üle kahesajaline pere.

Pidu algas Heino Altosaare palvusega, millele järgnes lippude sissetoomine noorte poolt, kes rivistudes lipu kõrvale laulsid „Kalevite laul" ning „Meil merivood on vabad"; nende rivi koosnes 24 noorest.

Noortejuht Endel Ruberg tervitas kokkutulnud Kungla rahvast tulemise eest noortepeole, kus südametes eesti vaim valitsemas ning huultel kaunis eesti keel kõlamas. Siis deklameerisid hundud ühiselt „Tõsta lipp", mille järele nad Endel Rubergi juhatusel esitasid killamänge.

Montreal on uhke ja tänulik oma noortejuhile, tulihingelisele rahvuslasele Endel Rubergile, meie noorte suundamisel eestlusele. Seda kannab ta edasi noortesse mängude kaudu, milledesse on põimitud noortele hästimõistetavaid, eestlusega ja eesti rahva ajalooga seosesolevaid tähendusi. Nii et, mis kõrvalseisjaile oleks võinud paista kui üle pimeda toa paatide tirimine üle puuhalgude ühe põleva küünla juurest teiseni, tähendas noortele aga tõelist läbielamust, purjekatega meelaadungi viimist kodumaa majaka (s.o. esimene küünal) juurest üle tormise (s.o. puuhalgude) Läänemere Ojamaale (teine küünal) ning sealt soola laadungiga tagasi kodumaale — nagu seda tegid meie esiisad tuhat aastat tagasi.

Järgnevalt noored naisvõimlejad esinesid pallidega, ning juba meisterklassi jõudnud Marika Paul esitas võimlemise soolo lindiga.

Skaudid Toomas ja Markus Pedriks esitasid lühikesi vaimukaid humooristlikke skitse. Noored Krista ja Arbu Kadai esinesid akordeonisoolodega, ning gaidid parodeerisid ülitüsedaid naisi, kelledel oli raskusi hakkama saada oma viletpuhuva võimlemiseinstruktori Linda Lestali juhtnööridega.

Täienduskooli õpilased esitasid katkendi Karl Vaikla lastenäidendist „Kevade ootel", kus öökullid Aku ja Maku (Riina Kaunismaa, Siiri Paul) esinesid arstiabiandjaina lõokestele (Linda Kannelmäe, Linda Ole, Henry Kannelmäe, Mark Piibe, Toomas Puhvel ja Leino Ole), kes juhtunud kevadel liiga vara tagasi tulema, seega sattunud külma kätte.

Eeskava teises pooles laulsid vennad Erik ja Mark Teose humoristliku „Kosjalugu", siis „Kannel" ning hoogsa „Videviku viis" mis said kuulajaskonna tormilise aplausi osalisteks.

Järgnevalt esitasid gaidid paroodia televisiooni „seebiooperist" „Kuidas voolavad pisarad", mille algus oli juba eelmisel aastal kevadpeol, ning mis nüüd oma dramaatilisel kõrgpunktil jäi jällegi „õhku rippuma" kuni järgmise kevadpeoni tuleval aastal.

Linda Kukk esines edukalt klaverisologa; hundud veelkord killamängudega, milledes tõmbenumbriks oli manipuleerimine tagurpidi teibaga.

Eeskava lõpuks esitas rahvatantsurühm Kuppari, pillimees Innar Teose akordiooni saatel, humoristliku tantsu „Naljatants", sellest mis juhtub kui poiss ja tüdruk kohtuvad; siis rahvusvahelise „Mexico valss" ning meie traditsioonilise, hoogsa „Tuljak".

Lõppsõna ütles Täienduskooli juhataja Hilja Teose, tänades osavõtjaid, kes nii rohkearvuliselt noorte vastu huvi tunnud, samuti ka kõiki asjaosalisi ning kaasaitajaid.

Järgnes loterii, mille peavõidud: Erich Lepp'a akrüül maali võitis O. Tooming, ning Endel Rubergi kaks külmetustehnikas akvarelli võitsid Laine Altosaar ja Valdu Lillakas.

Meeliülendavast, kiirelt vahelduvast, mitmekesise eeskavaga noorte esinemisest kujunes soe meeldetuletus meie rahvuslikust ühtekuuluvusest.

-g

„MEIE ELU" asutas eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses

Naisseltsi referaatõhtu Montrealis

Eesti Naisseltsi traditsiooniliste kolmanda neljapäeva referaatõhtute sarjas kogunes 17. märtsil Jaani kiriku seltskondlik saal tulvil osavõtjaid kuulama haruldast ettekannet Ottawast tulnud Liivi Kasak-James'ilt, tema reisist Himalajasse.

Kui tavalised turistide huvireisid piirduvad kiire ühest kohast teise tõttamisega ning vaatamisväärsuste pealiskaudse tutvumisega, siis James'i abielupaari kuuekuune Himalajas viibimine oli kõigiti erinev ning ainulaadne. Nendel ei olnud mingit kindlat reisikava, üksnes eesmärk — näha maailma kõrgeimat tippu Mount Everesti.

Sellele eesmärgile jõudmiseks tuli neil kõigepealt koduneda hõredas õhus elamisega, mida nad viisid läbi, graduaalselt, alustades mõnda aega viibimisega 7000 jala kõrguses, sealt edasi minnes 9000 jala kõrgusele, siis 12,000 jala kõrgusele, jne. Selleks peatusid nad vähekülastatavais ning raskelt ligipääsetavates kohtades, kohalikkude elanikkude juures, et neid ning nende kombeid tundma õppida. Nad reisisid kas rongiga või bussiga, aga ka jalgsi, kandes kõike oma tarvilikku varustust seljas pampudes. Jalgsi kõndisid nad kokku üle 300 miili, ning ronisid mägedes kõrgust kokku üle 80-tuhande jala.

Mount Everesti jalal ronisid nad kuni 20,000 jala kõrgusele, kust mäetipp jäi veel kümnekonna miili kaugusele, ning 9000 jalga kõrgemale. Tippu ronimine aga ei tulnud kõne alla, kuna see oleks nõudnud veel erilist kulukat tehnilist varustust ning kohalikkude elanikkude palkamist kraamikandjateks.

Ettekande peaosa oli rohkearvulistel värvilistel diapositiividel, projekteeritud korraga kahele ekraanile. Eriti haaravad olid võtted Mount Everestist, mis majesteetlikult täitis kogu suure ekraani.

-s

SAULT STE. MARIE

Sault Ste. Marie eestlased tähistasid Eesti Vabariigi aastapäeva ühiselt Eesti Seltsi ja kiriku nõukoguga Soome kiriku ruumides.

Päevakohase teenistuse pidas alguses kirikus õpetaja Leo Leiv, mis lõppes hümni laulmisega. Pärast oli koosviibimine kiriku all saalis. Saal oli pidulikult kaunistatud rahvusvärvidega.

Koosviibimise avasõna ja tervituse ütles Seltsi esimees Ants Lübek, mille järel sõnavõttis Vabadussõja veteran Artur Maasik. Oma lühikeses sõnavõttes, mis oli väga sisukas puudutas aastapäeva tähtsust.

Selle järel EKN liige R. Selimets luges ette EKN läkituse, ühtlasi tänades õp. Leo Leiv'a ja A. Maasik'ud EKN nimel.

Perenaiste poolt oli korraldatud rikkalik õhtusöök.

S.

1200 LEHEKÜLJELINE EESTI-INGLISE SÕNARAAMAT

Prof. Paul Saagpakk kõneles oma veerandsada aastat kestnud tööst

Teisipäeval, 20. märtsil tutvustas prof. Paul Saagpakk oma ladumise järgus oleva sõnaraamatu valmimislugu Tartu Instituudi poolt Tartu College'i saalis korraldatud loenguõhtul.

Nagu suursõnaraamatute puhul aina, on ka kõnesoleval teosel juba 25. aastane saamislugu. Töö ulatust ning üksikasjalist iseloomu, ühemehe töö võimalusi ning pagulasolude komplikatsioone arvestades ei ole see pikk aeg.

Kuigi 9000 leheküljeline käsikiri sai valmis juba 1962. aastal, on autor seda täiendanud, täpsustanud ning viimistlenud. Teiste keeletundjate hulgas on talle omase põhjalikkusega selle läbi lugenud ka meie kadunud keelemees Joh. Aavik ning andnud autorile väärtuslikke näpunäiteid.

Võrreldes eesti suursõnaraamatutega, nagu Wiedemann, eesti õigekeelsuse sõnaraamatud iseseisvuse ja okupatsiooni aegadest, Silveti inglise-eesti sõnaraamat ja A. Saareste Mõisteline sõnaraamat, on P. Saagpaku sõnaraamat hoopiski ulatuslikum mitte üksi sõnavara ulatuse, vaid ka kasutamist hõlbustavate n.ö. tehniliste võimaluste poolest. Ka soome, läti ja leedu vastavate sõnaraamatutega võrreldes on eesti sõnaraamat märgatavalt suurem. Isegi eesti keele grammatikaline osa ei puudu. E. Muuk'i õigekeelsuse sõnaraamatuga võrreldes jääb Muuk vaid lühikeseks ortograafiliseks käsiraamatuks.

Professor P. Saagpakk rõhutas, et sõnaraamatu koostaja peab keeletundmise kõrval olema ka entsüklopedist, et otsustada, mida ja kui palju võtta ja mida jätta. Sealjuures ei saa ta unustada neid eesmärke, mis sõnaraamatul on: 1) eesti keelevara jäädvustamine, 2) käsiraamatu ülesanded ja 3) vahend, mille varal muulased võivad õppida eesti keelt. Nii või teisiti jääb sõnaraamat eesti keele ja kultuuri viimisel ingliskeelse kultuurimaailma väärtuslikuks vahendiks.

1200-leheküljelise sõnaraamatu kulude eelarve on umbes 110.000 dollarit. Müügile tuleb raamat paari aasta pärast ning praegu võib sõnaraamatu hinnana ilmumise puhul arvestada umbes 100 dollarit. Yale'i ülikool, kes teose kirjastab, ei taotle sealjuures profiiti, vaid on huvitatud, et kulud saaksid kaetud.

Professor P. Saagpaku ettekanne oli sooritatud elavalt, humooriga ning huvipakkuvalt. Kuulajaskond elas erakordsele ettekandele innukalt kaasa.

Loenguõhtu avas ja lõpetas Tartu Instituudi nimel dr. H. Meema.

Rahvusgruppide muuseumide suunas

Eesti Kunstide Keskuse kunstipärandi registreerimistöö juhatajal Laine Pant'il koos Reet Kruusiga oli neil päevil kokkusaamine Ottawas Philip V. R. Tilney'ga, kes on „the National Museum of Man" eriteadlane. Kõne all oli Eesti Kunstide Keskuse registri täiendamine Ottawa muuseumis olevate registrite arvel, et omada võimalikult täiuslikku registratuuri eesti kunstipärandi osas EKK juures.

Selgus, et informatsioon on kättesaadav ja annab võimaluse EKK registratuuri väljakujundamiseks täiuslikuks. Ottawast on võimalik saada fotokoopiaid nii registratsiooni kaartidest kui ka ülesvõtteid olemasolevatest esemetest. Selleks tööks võimaldab „Museum of Man" nii ruumi kui ka selekteerib ja teeb kättesaadavaks kogutud esemed pildistamiseks. Fotokoopiad registrist võimaldatakse tasuta, kuna esemete pildistamine peab toimuma EKK poolt ja kuludega. Selle töö juurde kavatseb Reet Kruus lähemal ajal ka asuda.

Jällekordselt kinnitas Ph. Tilney, et rahvusgruppide kunstivara kogumise ja paigutamise alal on tõenäolikult teostumas detsentraliseerimine, mille kaudu soodustatakse rahvusgruppide oma kogude asutamist. See soodustaks rahvusgruppide oma loominguvara laiemat säilitamist, sest Museum of Man ei ole suuteline ruumiliselt kogutud esemeid eksponeerima ja võimalikult ka mitte säilitama.

Nagu näitavad informatsioonid mujalt (Dr. Salasoo Austraaliast), juhtub et valikkogudest ülejäänud materjalid lähevad lihtsalt hävitamisele ja sellest oleks rahvusgruppide-le kahju. Millist majanduslikku abi EKK oma muuseumi loomiseks võiks oodata Ottawast, ei ole praegu veel selge.

Pensionärid kohvilauas

Kevadet sissejuhatav pensionäride kokkutulek Toronto Eesti Majas toimus neljap., 24. märtsil. Kevade oli küll 2 päeva vana, kuid külmataat hoidis talvest kramplikult kinni ja puhus tuult niivõrd valjusti, et paljud pensionärid eelistasid jääda koju. Kohal oli neid 240. Teisi jäid ootama tühjad toolid.

Kokkutulnuid tervitas klubi esimees E. Loosberg ja tegi otsekohe teatavaks eesseisvate ürituste kava, et see segaste postiolude juures hiljem kaduma ei läheks. Kavas on peale ühe traditsioonilise kohvi veel näitemüük, üldkoosolek ja mõned väljasõidud. Esimene neist tulpide õitsemise ajal Niagara Falls'i. Huviringid töötavad suvel ja raamatukogu suletakse juulis.

Tervitusi Läänerannikult tõi A. Mets, kes hiljuti sealt saabus. Saatjaks oli sealse pensionäride klubi esimees dr. Massakas.

Eeskavalises osas esitas isamaalikke laule klubi laulukoor A. Mets'a juhatusel. „Sa oled nii armas mulle", „Me armastame seda maad" ja „Põhjala rohelised väljad" võeti vastu tugeva aplausiga. Hiljem, kohvijoomise ajal, klubi instrumentaal trio, hr. ja pr. Saarni koos hr. Haameriga esitasid meeleolumuusikat.

Tööstusminister kõneleb Balti majandustegelastele

Balti rahvusgruppide majandusmeeste organisatsioonid on mõnda aega arendanud omavahelist kontakti ja esimese ühise üritusena toimub Eesti, Leedu ja Läti Majandusklubide ühine eine kus kõnelejaks on Ontario Tööstus- ja Turismiminister Claude Bennett. Pidulik lõunasöök leiab aset reedel, 15. aprillil algusega kl. 6 õ. Torontos Park Plaza hotellis Avenue Rd. 4. Eesti Majandusklubi Kanadas liikmed said vastava informatsiooni kirja teel.

Nagu Klubi esimees A. Pajuste ütles „Meie Elule" on huvi selle ühise ürituse vastu olnud elav ja tõenäolikult on ejnest osavõtjaid üle 200, mis julgustab edaspidise koostöö jatkamist.

Klubi hiljutisest külastusest Fordi tehastesse oli osavõtjaid 36, mis oli väga lähedane soovitule. Klubi korraline aastakoosolek peetakse 4. mail kl. 7.30 õ. Holiday Inn'i ruumes, 1250 Eglinton Ave. East. Koosolekule järgneb ühine õhtusöök koos daamidega.

„MEIE ELU' 'talituses on müügil kõik paguluses ilmunud ilukirjandus ja suures valikus heliplaadid.

TORONTO LINN

TEADE JÄÄTMETE ÄRAVIIMISE KOHTA

Suur Reede, 8. aprill 1977 ja Ülestõusmise Püha 11. aprill 1977 on puhkepäeval. Nendel päevadel jäätmete äraviimist ei ole..

Kui regulaarne äraviimise päev langeb Suurele Reedele, siis järgmine jäätmete äraviimine toimub järgneval kolmapäeval, 13. aprillil.

Kui regulaarne äraviimise päev langeb Ülestõusmise Pühale (Easter Monday), siis jäätmed viiakse ära teisipäeval, 12. aprillil.

Seal ei ole prahi, nagu ajalehed j.m. äraviimist kolmapäeval, 13. aprillil 1977.

Järgmine regulaarne ülalmainitud prahi äraviimine toimub kolmapäeval, 20. aprillil 1977.

Palun pange jäätmed ja praht välja õigetel päevadel.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Hamiltoni skaudisõpaprade hästiõnnestunud basaar

Pühapäeval, 13. märtsil, pärast kirikus toimunud jumalateenistust korraldas H.E.S.S. naisring oma igaaastase basaari, mis tõi kokku hulgaliselt kaasmaalasi, kes heldekäeliselt kulutasid oma veeringuid loosirattaga ja loteriiga, et sellega aidata kaasa Hamiltonis toimuvale gaidlikule-skautlikule tööle.

Juba korjandus, milline viidi läbi H.E.S.S. naisringi poolt, oli andnud paremaid tagajärgi kui kunagi varem ja kuna ka rahva osavõtt basaarist oli erakordselt elav, oli kogu sissetulek ettevõttest suurem kui kunagi varem. Kuigi basaar algas alles kell 4 p.l., olid loosirattad tühjad juba kella 6 paigu, ning ka loterii, millel oli 34 võitu, loositud. Einelaud müüdi „kuivaks" peagu samaks ajaks, nii et võidi alata basaari lisaatraktsiooniga, milleks oli „Esto '76" heli ja värvifilm. See oli „vändatud" Kalju Lehela poolt ja mida autor isiklikult näitas. Lisaks näitas hr. Lehela veel reisifilmi Rootsist. Hästi õnnestunud õhtuga jäid rahule nii kokkutulnud kui ka korraldajad.

☆

H.E.S.S. juhatus palub tänu avaldada kõigile kes kaasa aitasid ettevõtte heaks kordaminekuks. Suur tänu lahkeile väärtuslike võitude annetajaile, basaarist osavõtjaile ja eriti aga suurevaevanägijale H.E.S.S. naisringile M. Mälbergi juhtimisel.

Waterloo-Oxford Cabaret Dancers" esines Toronto Eesti Segakoori lõbusal laupäevaõhtul Eesti Majas. Vasakult neljas trupi juht Ene Rebane.
Foto — O. Haamer

Segakoori lõbus laupäevaõhtu

26. märtsil oli Eesti Majas Toronto Eesti Segakoori järjekordne lõbus laupäevaõhtu, milles osavõtt oli väga rohkearvuline, nii et mitmedki olid ruumipuudusel sunnitud eemale jääma.

Uudsusena õhtu eeskavalises osas ei esinenud ettekannetega koor, vaid kogu eeskava täitis Waterloo-Oxford teatriklubi tantsurühm, mille juhiks on eestlanna Ene Rebane.

Omas sissejuhatavas sõnavõtus tähendas prl. Rebane, et ajaloos mitmedki asjad muutuvad: 25 aastat tagasi kutsuti eestlasi kanadlastele esinema, nüüd aga esinevad kanadlased eestlastele. Ta palus vabandada, et ettekanded sünnivad inglise keeles, sest trupil äraõpitud sõnavarast: „kurat", „mine põrgu" ja „ilus poiss" veel ei piisa.

Pooletunnilise eeskava jooksul esitatud groteskses stiilis tantsud ja koomilised kahekõned võeti peoliste poolt vastu sooja aplausiga.

Õhtu tantsumuusika eest hoolitses hästituntud Gustavsoni orkester ja tuju aitas tublisti tõsta keskmises saalis asuv baar. Suupistete ja kohvi eest hoolitses einelaud.

„Waterloo-Oxford Cabaret Dancers" on ellu kutsutud E. Rebase algatusel juba seitse aastat tagasi ja oma esimese tuleproovi tegid nad Jaapanis EXPO-70 ajal. Eestlastele esines trupp Seedriorul Suviharjapeol. Peab imestama E. Rebase ammutamatut energiat ja indu, mida ta on ülesnäidanud selle tantsutrupi kujundamisel, kostüümide kavandamisel ja tantsude loomisel ning õpetamisel.

r.

KIRJANDUS · KUNST · KULTUUR

T. E. Meeskoori 103 kontsert

Nauditava muusikalise õhtupooliku valmistas möödunud pühapäeval Toronto Eesti Meeskoor oma järjekordse 103-nda kontserdiga Eesti Maja suures saalis. See oli esmakordne Meeskoori täiskoosseisuline esinemine Eesti Majas. Võis tõdeda, et E. Maja suur saal oma akustika ja lavaga osutus kohaseks ka seesuguse võimsa, 60-ne mehelise, koori kontserdiks. Oma 26-aastases tegevuses on koosseisust paratamatult esimesi lauljaid välja langenud, kuid asendunud uute püsivalt liitunud juurdetulnutega, ka juba paguluses üleskasvanud noortega, ning koor on jõuline, heatasemeline ja edasikestval alusel.

Kontsert algas publiku püstiseistes, koorimotoga „Alati sinule, kodumaa, kõlagu vabade meeste laul!" (Seda võinuks laulda juhi taktikepita, olnuks intiimsem.) Selle järele kohe A. Läte võimas ja koorikontserdile sobiv „Kostke laulud eesti keeles", siis lüürilised-romantilisemad J. Aaviku „Suveõhtul", A. Läte „Unenägu" ja A. Kapi „Igatsus". Järgnesid vägevad-rütmikalised V. Nerepi „Mehed" ja soomlase T. Kuula „Nuiameeste marss".

Vahepeal esines noor pianist Karen Viinamäe. Karen on üks meie andekaid noori pianiste, kes küll alles konservatooriumis õppija, kuid loorbere lõiganud õppetegevuses ja muusikavõistlustel. Ta esinemine on sümpaatne ja laval harjumuslik. Pianist esitas M. Saare „Improvisatsioon", Kanada praeguse keskmispõlve quebeclase M. Dela laulude ja tantsude alusel loodud „La vieille capitale" — Prelude, Chanson ja Divertissement, edasi F. Chopini Valse miminor ja F. Liszti Rapsodia nr. 8 ning suure aplausi järele lisapalana Heino Elleri „Liblikas".

Järgnes jälle Meeskoor koori esimese koorijuhi ja auliikme August Kiilaspea juhtimisel F. Paciuse „Kuula, kuidas hääli helab" ning edasi jällegi Harri Toi juhtimisel Ad. Virkhausi „Kevad", K. Türnpu „Lauluke sõua sa", T. Vetiku humoristliksatiiriline „Härrad" (Küll on hull kui kõik on härrad, kuid kes meist pampu kannab), E. Aava „Sõjalaul", R. Toi „Kanneldaja" — sooloosas Lembit Siilats ning G. Verdi „Seppade koor" ooperist Trubaduur. Viimase kahe pala esitamisel oli kaastegev klaveril Asta Ballstadt.

Publik elas innukalt kaasa, mitmed laulud tulid kordamisele ning lisapaladena anti M. Lüdigu „Koit" ja rootslase A. S. Ricciuse „Rõõmsad laulumehed". Kontsert lõppes koori ja publiku ühiselt lauldud Eesti hümniga.

HEA KRIITIKA EDGAR BERGMANNI RAAMATULE

GEISLINGEN (M. E.) — Nagu varem teatatud, ilmus läinud sügisel saksa raamatuturule Karlsruhes eluneva eestlase Edgar Bergmanni koostatud „Lexikon der Einmaligkeiten" (Ainulaadsuste leksikon). Ehkki saksa raamatuturule tuleb aastas üle 40.000-de teose, on E. Bergmanni raamatule pühendatud palju tähelepanu heatahtliku kriitika näol ajakirjanduses, raadios ja televisioonis. Nii kirjutab „Karlsruher Kurier":

„Ainulaadsuste leksikon" haarab teadmisväärse sellest maailmast, kus elame. See moodne käsiraamat sisaldab palju seda, mida näidatakse harva või üleüldse mitte. Raamat annab vastuse paljudele küsimustele, millega iga päev kokku puutume. Samaaegselt on ta üks amüsantne teos, mille abil võime lahendada mõistatusi ja teha kaasa mõistatusmänguides. (Quiz).

Autor esitab olulised tõigad, nimed ja mõisted. Ta loobub ruumi säästmiseks siduvatest tekstidest ning toob esile ainult teadmisväärse kõigilt aladelt. Ta ei taha ainult meie teadmisi täiendada, vaid ka rõõmu valmistada. Nii siis: naerge kaasa kui loete märksõnu „aprillinali" või „kiilaspeade klubi".

„Emder Zeitung" märgib muu hulgas: „See leksikon on ise üks ainulaadsus. Alates abonomentkindlustusest kuni tsilindrivabrikuni annab ta vastuse hulgale küsimustele meie elus. See pole ainult kasulik käsiraamat, vaid ka raamat lugemiseks, naermiseks ja imestamiseks..."

„Leonberger Allgemeinest" loeme: „Kes praagusel ajal kaasa rääkida tahab, vajab põhjalikku informatsiooni, et oma arvamust kujundada. Ainulaadsuste leksikonis" on kogutud vaevalt veel ülevaadatav maailma teadusväärne napisõnaliselt ja ülevaatlikult."

„Heatahtliku kriitika on avaldanud veel Coburger Tagesblatt", „Südhannovrsche Zeitung", „Hersbruck Stadt und Land", „Jägersdörfer Heimatbrief, „Das Ostpreussenblatt", „Steglitzer Lokal-Anzeiger", „Geislinger Zeitung" j.t. Väljavõtteid raamatust on toonud ka Saksamaa nimekamaid päevalehti „Die Welt".

Edgar Bergmanni raamatut on tutvustatud ka Lõuna-Saksa, Edela-Saksa, Hesseni, Põhja-Saksa ja Berliini ringhäälingute kaudu. Kõik teised saksa raadiojaamad on teatanud kirjastusele, et raamatu tutvustamine teostub. Ka televisioon Frankfurtist tõi lühikese ülevaate raamatust ja näitas kaanepildi.

Raamatu esimene trükk on peagu läbi müüdud. Kordustrüki jaoks on E. Bergmannil kogutud veel mõnikümmend uut ainulaadsust Eesti kohta.

E. Bergmanni järgmine raamat „Wie prüfe ich meine Intelligenz?" (Kuidas proovin oma intelligentsust) on praegu ladumisel ning ilmub kas aprillis või mais.

-kk

EESTI ARHIIV AUSTRAALIAS

Eesti Arhiiv Austraalias (EAA) asutati Austraaia Eesti Seltside Liidu poolt 1952. a. ja asub Sydney eeslinnas Lidcombe'is. EAA postiaadress on: Estonian Archives, c/o Dr. H. Salasoo, 2 Water St., Lincombe, NSW 2141, Australia.

EAA ülesandeks on koguda

1) kõik väljaspool Eestit alates 1944. a. ilmunud eestikeelsed, muukeelsed eestiainelised ja kõik eestlaste poolt kirjutatud trükised, ükskõik millisel teemal või millises paljundustehnikas; raamatud, broshüürid, ajakirjad, ajalehed, teaduslikud tööd, organisatsioonide ringkirjad ja aruanded, teatelehed, üleskutsed, lendlehed, ürituste kavalehed ja muud eestlaste elu ja tegevusega ühenduses olevad materjalid, fotod, käsikirjad, eraisikute kultuuriloolise väärtusega kirjavahetus, helisalvestused jne.

2) kõik Eestis või mujal enne 1944. a. ilmunud eestikeelsed ja muukeelsed eestiainelised raamatud, broshüürid, ajalehtede ja ajakirjade numbrid ja muud.

Arhiivi kogude suurenemisele aitasid ka sel aastal kaasa hulk ideelisi kaastöölisi mitmel mandril, varustades arhiivi pidevalt oma asukohamaal ilmuva materjaliga. Mitmed eesti autorid, kirjastused ja väljaandjad saatsid ka sel aastal EAA-le oma väljaandeid: raamatuid, ajalehti ja ajakirju, mis oli arhiivile suureks abiks, kuna arhiivi summad trükiste ostmiseks on väga piiratud. Lisaks Austraalia Eesti Seltside Liidu poolt igal aastal korraldataval Eesti Rahvuskapitali korjandusel laekunud summadele sai EAA rahalisi annetusi mitmelt eesti teadlaselt väljaspool Austraaliat, teistelt rahvuskaaslastelt ja arhiivi külastajailt Austraalias ning arhiivis leiduvate dublettide müügist.

Paljud rahvuskaaslased saatsid EAA-le käsikirjalisi materjale mälestuste ja väärtusliku kirjavahetuse näol, samuti eesti- ja muukeelseid raamatuid, neist eriti väärtuslikud enne 1944. a. ilmunud väljaanded. Ühel ja samal päeval saabunud materjalide hulga poolest oli rekordiliseks arhiivi kogu 25-aastase tegevuse jooksul 27. aprill 1976, mil korraga saabus 55 erisaadetis, kogukaaluga üle 70 kg. Peale kirjade ja perioodikanumbbrite tõid need üle saja teadusliku töö ja raamatu aastaist 1900-1976.

Arhivaar, kes tegutseb auamelilselt EAA hooldamisel alates 1953. aastast, saatis aasta jooksul välja üle 700 kirja ja saadetise ja sai samal ajal üle 960 kirja ja saadetise, lisaks veel üle 600 saadetise, mis tõid eesti- ja muukeelseid perioodikanumbreid.

31. dets. 1976 oli arhiivis leiduvate suuremate trükiste ja eesti autorite tööde koguarv 11029, neist eestikeelseid 3520 ühikut (488 000 lehekülge), muukeelseid 7509 ühikut (467000 lk.). Aasta jooksul juurde saadud trükistest 42 tuli osta, ülejäänud 830 saadi tasuta. Väljaspool Eestit aastail 1945—1976 ilmunud enam kui 2000 eestikeelsest raamatust oli EAA-s aasta lõpul üle 96%. Enne 1944. a. ilmunud eestikeelseid raamatuid oli 661, nende hulgas möödunud sajandil ilmunuid 32.

Eesti autorite teaduslikke töid oli aasta lõpul kokku 5837 tööd 570-lt eesti autorilt väljaspool Eestit. EAA-s leiduvate tööde arvult esimese kuueteistkümne hulka kuuluvad järgmised teadlased: Johannes Piiper jr. 218 tööd, Arthur Võõbus 143, Ernst Öpik 142, Felix Oinas 128, Elmar Leppik 120, Jüri Kaude 119, Indrek Martinson 115, Rein Silberberg 109, Elmar Järvesoo 77, Julius Mägiste 75, Hans Kauri 70, Gustav Ränk 68, Jaan Puhvel 65, Arnold Kivimäe 62, Teodor Künnapas 62, Ilmar Tammelo 62 tööd.

Üle saja eesti autori ei ole vaevaks võtnud adhiivi kirjedele vastata. Neilt ja teistelt on ilmunud tõenäolised veel üle tuhande töö, mis EAA-s puuduvad. Arhiiv palub tungivalt kõiki autoreid, kes pole senini saanud arhiivi kirjadele vastata, seda siiski võimalikult pea teha, et eesti autorite tööde kogu EAA-s saaks võimalikult täielikuks.

Väiketrükiseid (ajalehelõigendid, lendlehed, ürituste kavalehed, üleskutsed, organisatsioonide ringkirjad ja teadaanded jms.) oli aasta lõpul üle 25 000. Edasi leidus arhiivis veel neljasaja kolmeteistkümne paguluses ilmunud eestikeelse perioodilise väljaande aastakäike või numbreid, üle 550 võõrkeelse ajakirja aastakäike või numbreid eestiainelise või eestlaste kirjutatud sisuga, ligi 900 ekslibrist, üle 13 600 ülesvõtte, negatiivi ja pildiku, siis veel noote, helilaate, helilinte, filme, käsikirju, eraisikute kirjavahetust, dokumente, üle 300 arhiivkausta eesti organisatsioonidelt ja eraisikuilt ja muud.

Trükiseid leidus arhiivis kokku 37 keeles, nimelt peale eesti keele veel eestlaste kirjutatud või eestiainelisi kirjutisi sisaldavaid trükiseid afrikaani, araabia, birma, esperanto, heebrea, hiina, hispaania, hollandi, inglise, islandi, itaalia, jaapani, korea, kreeka, kroaadi, ladina, leedu, liivi, läti, marathi, norra, poola, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, serbia, sloveeni, soome, taani, telugu, tshehhi, türgi, ukraina, ungari ja vene keeles.

Aasta jooksul külastas arhiivi 54 huvilist, neist Austraaliast 44, Euroopast 4, USA-st 5 ja Kanadast üks. Kõik esmakordselt arhiivi külastajad olid üllatunud sellest, mida arhiivis nägid.

Arhivaari poolt anti kirjalikult, telefoni teel ja suusõnal korduvalt mitmesugust informatsiooni. Arhiivist saadud andmete põhjal tegid mitmed eesti üliõpilased Sydney üli-koolides eestiainelisi seminaritöid, saades nende eest häid hindeid.

Kasutades arhiivis leiduvaid materjale pidas arhivaar ettekandeid eestlaste kokkutulekuil ja Austraalia Metsaülikooli 5. kursusel 1976. a. algul ning avaldas eesti ajakirjanduses ülevaateid arhiivi tegevusest.

Alates 1968. a. asub EAA eriti selleks ehitatud tule-, valguse- ja niiskusekindlas kivihoones ja kogud on paigutatud terasriiuleile. Peale 24 000 väiketrükise on kõik muud trükised kataloogitud ja kantud ca 13 000 kaardile.

EAA soovib saada ja palub tungivalt kaaseestlasi saata oma väljaspoolt Eestit ilmunud tõid ja väljaandeid, samuti saata enne 1944. aastat Eestis või mujal ilmunud eestikeelseid ja muukeelseid eestiainelisi raamatuid, ajalehtede ja ajakirjade numbreid, fotosid ja muid materjale. Trükiste puhul, mis ilmunud väljaspool Eestit peale 1944. aastat, on soovitav enne saatmist arhiivile sellest ette teatada, et vältida trükiste saatmist, mis arhiivis juba olemas.

Eestis on palju enne 1944. a. ilmunud trükiseid hävinud või hävitatud ja need vähesed, mis väljaspool Eestit inimeste käes leiduvad, tuleks koondada arhiivi, et neid võimaliku hävimise eest hoida ja säilitada tulevaile põlvedele. Eriti vajalikud on Eesti omariikluse ajal ja enne seda ilmunud ajalehtede ja ajakirjade numbrid, kalendrid ja muud trükised: raamatud, broshüürid jne.

Igale kirjale, saadetisele või järelpärimisele vastatakse.

Hugo Salasoo
arhivaar

Arthur Puksow'i Fondist kolm auhinda Rootsi

Dr. A. Puksow'i testamendiga Eesti Üliõpilaste Seltsile pärandatud varanduse intressidest on käesoleval aastal auhindamise zhürii esitusel määratud auhinnad Rootsis elunevatele autoritele järgmiselt:

1) Dr. Aleksander Loit'ile 3,000 dollarit tema rootsikeelse doktori väitekirja eest „Kampen om Feodalräntan. Reduktionen och domänpolitiken i Estland 1655—1710, I" ühes saksakeelse resümeega „Der Kampf um die Feodalrente. Die Reduktion und Domänenpolitik in Estland 1655—1710, I" Uppsala 1975, 350 lhk.

2) Dr. Hain Rebas'ele 2,700 dollarit tema rootsikeelse doktori väitekirja eest „Infiltration och handel. Studier i senmedeltida nordisk baltikumpolitik i tiden omkring 1440—1479" (eestikeelses tõlkes: Infiltratsioon ja kaubandus. Uurimusi Põhjamaade hiliskeskaegses Baltikumi poliitikas ca. 1440—1479) ühes saksakeelse resümeega. Göteborg 1976, 290 lhk.

3) Dr. Ilmar Arens'ile 300 dollarit kahe töö eest: a) Korbe väsallisoost Lennowe ning isiklike vabaduste säilimisest mõnedel Lääne- ja Pärnumaa aladel Rootsi aja alguseni, Stokholm 1974 — 34 lhk. ja b) Kus toimusid Korbe talupoegade kaitselahingud. Stokholm 1974 — 15 lhk.

Auhindamise zhüriisse kuuluvad prof. dr. G. Ränk esimehena ja liikmed prof. dr. E. Blumfeldt ja dr. H. Salu.

Vastavalt määrustele ei tohi töö olla ilmunud mitte varem kui kaks aastat enne töö esitamist zhüriile. Tööde esitamise viimaseks tähtpäevaks igal aastal on 3. oktoober. Tööd tulevad esitada võimalikult kolmes või kahes eksemplaris zhürii esimehele aadressil: prof. dr. Gustav Ränk, Friherregatan 40 nb. 162 34, Vällingby, Sweden. Esitatud eksemplarid jäävad Fondi Valitsuse omandiks. Töö esitamine ja auhindamine ei puuduta autori õigusi.

Eesti rahvarõivad diapositiividel

Eelmisel nädalal toimus Tartu College'i ruumes ulatuslik eesti rahvarõivade pildistamine diapositiividele Eesti Kunstide Keskuse registratsiooni osakonna juhataja Laine Pant'i juhtimisel ja koostöös Toronto Eesti Naisseltsiga. Selektsioon pildistamiseks teostati eelnõupidamisel, millest võtsid osa T. E. Naisseltsi juhatuse esindaja M. Lenk ja eriteadlastena A. Soo, H. Lehola, M. Veskoja, S. Kolga ja fotograafidena Vello Muikmaa ja Urmas Vompa.

Rahvarõivaid toodi pildistamiseks kohale rohkesti. Neist tehti 31 eridiapositiivi ja arvukalt detailvõtteid. Rahvarõivaid tõid kohale ja esinesid modellidena: Maimu Purje, Susanne Kolga, Ellen Lõbu, Monika Haarman, Anne Tüll, Ingrid Heinmaa, Selma Metsala, Mariann Tombak, Endla Komi, Hella Laarne, Helen Gleser-Parsons, Elle-Mai Laikvee, Virve Mathias, Juuli Herma, Aino Lokk ja Asta Lokk.

Rahvarõivaid pildistati veel järgmistelt omanikelt: Henny Aruja, Epp Aruja, Imbi Roost, Hilda Lehola, Maret Truuvert, Erna Esken, Hilma Lilleorg, Helve Aasmäe ja Elvin Jõgi. Modellideks olid: Liis Truuvert, Taiu-Eve Landra, Maimu Purje, Karin Landra, Elle-Mai Laikvee, Juta Metsala, Anne Tüll ja Mariann Tombak. Abilistena võtsid hoogtööst osa: Liis Truuvert, pr. Kiilaspea, Endla Soostar, Helge Kurm, Aari Muikmaa, Maie Landra ja Stella Kerson.

Pildistamisele toodud rahvarõivad jätsid hea ja hoolitsetud mulje ja moodustasid päeva jooksul omapärase ja värvirikka revüü, mis on sedapuhku fikseeritud talletamiseks EKK kogudesse. Kogu algatuse ja süsteemi kujundaja au jääb Heli Peterson'ile, kes on EKK töö juures olnud innustatud kaasaaitajaks.

Eesti Kunstide Keskuse korraldusel ja Eesti Naisseltsi kaasabil toimus Torontos rahvariiete pildistamine. Vasakult — Vello Muikma kaameraga, Sella Kerson, pr. Lehola, Anne Tüll, Aino Lokk, Asta Lokk.

Foto — V. Muikma

MAAILMA KÄÄBUSRAAMATUD JA RAAMAT-HIIGLASED

Raamatu ajaloos omaette ja väga mitmepalgelise liigi moodustavad need erakordsed ja haruldased väljaanded, mis erinevad tavalisest raamatkäsikirjast kui ka trükisest oma väliskujunduse, formaadi ning trükimaterjalide poolest. Sellesse sektorisse kuuluvad ka väikeseformaadilised kääbus-väljaanded või nende vastandina raamat-hiiglased. Kõik need on ajaloolised ürikud, mis näitavad, mida suutis kirjakunst ja trükitehnika nende ilmumise ajal.

Juba antiikajal huvituti kääbusväljaandeist. Näiteks jutustab Plinius vanem oma „Loodusloo" VII köites, et keegi olevat kirjutanud Homerose eepose „Ilias" (üle 15 000 värsi) pärgamendile ning mahutanud selle pähklikooresse. Kui suur see pähkel oli, seda ei mainita. Kuid samast ajastust on säilinud ka 12 x 15 cm kaustalisi papüürusrulle epigrammidega. Samuti ei seisa ka järgnevate ajastute kalligraafid-ilukirjutajad oma meisterlikkuselt palju madalamal, seda eriti Idamaades. Näiteks on üks koraani (muhameedlaste pühakirja) teksti sisaldav käsikiri XV sajandist (hoitakse Pariisi Rahvusraamatukogus) valmistud kaustas 4 x 7 cm. Mitte vähem silmapaistev Hommikumaa kunsti- ja graafikateos on Tartu ülikooli raamatukogus säilitatav araabiakeelne palveraamat. Selle 270-lehekuljelise teose lehtede suurus on 4,4 x 3,2 cm ning kullaga kaunistatud käsitsi kirjutatud teksti pindala ainult 2,9 x 2,0 cm. Raamatu sisuks on 54 palvet.

Ka Euroopas XV sajandil leiutatud trükikunst andis meile terve rea kääbus-väljaandeid. Näiteks trükkis J. Gutenbergi abiline P. Schöffer ühe kääbusraamatu (6.5 x 9,5 cm), millest säilib veel 2 defektset eksemplari. Pisut hiljem, XVI sajandi algul, valmistas kuulus Itaalia trükkal Aldus Manutius kääbusraamatuid. Seejärel ilmusid Hollandis, kus kehtis trükivabadus, Prantsusmaal keelatud teosed kääbusväljaandeina, sest nii oli neid kergem salaja üle piiri Prantsusmaale toimetada. Eriline kääbusraamatute harrastus esines Prantsusmaal aga XVIII sajandil kuninganna Marie Antoinette'i kapriiside tõttu, sest ta eelistas raamatuid kindas kanda. Pentsikud moesnoobid aga kandsid pisiraamatuid vestitaskus. Neis prantsuse väljaandeis ei kasutatud siiski laotud teksti, vaid see graveeriti paljundamiseks metalltahvleile.

XIV sajandi kääbusraamatuist kui trükikunsti saavutusist on tähelepandav 5,4 x 3,8 cm suurune Dante „Jumalik komöödia" (499 lehekülge), mis valmistati Milaanos.

See eksponeeriti aastal 1878 Pariisis rahvusvahelisel näitusel. Tartu ülikooli raamatukogus talletatav väikseim raamat on 2,3 x 1,8 cm suurune Fr. Schilleri „Kellalaul", mis antti välja kirjaniku 100. surma-aastapäeva tähistamiseks. Kuid küllaltki miniatuurne on ka 1885. aastast pärinev Krõlovi valmide kogu (venekeelne väljaanne), mille kaust on 2,7 x 2,0 cm ja laopind 2,2 x 1,4 cm. Lehekülgi on selles raamatus 84, neist igaühel 22 reas üle 500 tähe. Teose kolm eksemplari kataksid ühe tavalise tikutoosi pinna.

Ühe omapärase väljaandega tulid toime ka ühe Pariisi kirjastuse töötajad, kes valmistasid veelgi väiksemate mõõtmetega — 7 x 6 mm — raamatu, milles olümpiavanne prantsuse, saksa, inglise, itaalia, rootsi, vene ja soome keeles. Kuid maailma kõige väiksemaks raamatuks on siiski üks jaapanlaste väljaanne: 4,0 x 2,8 mm kaustas 1 mm paksune kogumik, mille 22 lehekülge mahutavad 100 vana-jaapani luuletust.

Mitte vähem imetlusväärsed on kääbusraamatute vastandid — hiiglased raamatute hulgas. Ühe hiiglasuure raamat-käsikirja näitena esineb Stokholmis Kuninglikus Raamatukogus säilitatav Piibli käsikiri „Gigas librorum", mis pärgamendile kirjutatuna pärineb XIII sajandist. Selle teose kaust on 90 x 50 cm. Peamiselt aga kuuluvad hiigelraamatute hulka pildistikud, kaardistikud ja atlased. Suurimaks atlaseks arvatakse olevat Brandenburgi kuurvürstile Friedrich Wilhelmile Hollandis valmistatud annetuseksemplar. See atlas on 178 cm kõrge, 170 cm lai ja kaalub 125 kilogrammi. Haruldus valmistati aastail 1647—1662 ja ta asub Ida-Berliinis DDR Riiklikus Raamatukogus. Umbes niisama vana ja suur — 175 x 175 cm — on Inglismaa kuninga Charles II atlas Briti Muuseumis Londonis. Kuid ka illustreeritud ilukirjanduslikke väljaandeid on suurekaustalisi. Näiteks W. Shakespeare'i näidendid 1803. aastast. Selle raamatu kaust on 76 x 86 cm ja selle raamatu väljaandmist valmistasid ette 13 aasta jooksul 33 inglise kunstnikku.

Raamat-hiiglaste kõrval esineb rohkesti ka mahukaid teoseid. Maailmas kõige suurema köidete arvuga käsikirjaline teos on XV sajandist pärinev hiina entsüklopeedia oma 22 027 peatükiga 11 915 köites. Sellest teosest säilivad veel 200 köidet. Paljundatud teoseist on mahukam hiina sõnastik 5163 köites. See väljaanne ilmus aastail 1662—1723. Kõige pikem romaan maailmas on 106 köitest koosnev jaapanlase teos, mille köited kaaluvad kokku 56 kilogrammi. Autor töötas selle teose kallal 10 aastat.

Maailma vastupidavaim raamat, milles on 1000 roostevabast terasest lehte, kaalub 1,5 tonni. Eksemplar asub Brasiilias Sao-Paulo linnas. Raamatu lehtedele on graveeritud selles linnas 400 aasta jooksul toimunud sündmuste kroonika. Selline terasraamat ei karda temperatuuri kõikumisi, vihma ega tuld. Selle vastu trükiti Hispaania maailma kõige õrnema raamatuna M. Cervantese „Don Quijote" õhukestele korgipuu lehtedele.

Lte.

Kultuuripäevad Washingtonis

Washingtonis peetakse 8.—11. aprillini Kultuuripäevad, mille sisustajate hulgas on mitmed Kanadast. Ettekannetega esinevad Rutt Tulving, Eda Sepp, Urve Karuks, Arvi Kork, Reet Hendrikson. Rootsist on Raimond Kolk, USA-st Tõnu Parming, Liivi Jõe, Mardi Valgemäe j.t.

Õppige usuteadust

Noorte Aastal pöördub Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kiriku konsistoorium eesti noorte poole, et neis äratada kutsumust ja süvendada teadvust eesti kiriku vajadustest elulise tähtsusega ülesannete täitmiseks. Vajadus järgmise põlvkonna õpetajate järele on tungiv. Kogudused vajavad andunud karjaseid ja kirik vajab elavaid kogudusi, kes võimaldavad lisaks kiriklikele ülesannetele täita kohustusi eesti rahva eluõiguse huvides rahvusvahelisel pinnal, milleks võimalused on avatud.

Usuteaduslike õpingute sooritamiseks võib saada stipendiume. Pöördutagu kohaliku õpetaja kaudu või otseselt EELK konsistooriumi poole aadressil Box 450 74, S-104 30 Stockholm 45.

EELK konsistoorium

Kiri Inglismaalt

NOOR NEUROLOOG BRITI VÄLIS-MINISTRIKS

COVENTRY („Meie Elu" kaastööliselt) — Käesoleva aasta esimesed kuud on olnud Briti välispoliitikale traagilised. Jaanuarikuu 14-dal kuupäeval suri 79-aasta vanuselt omaaegne Briti välis- ja peaminister Sir Anthony Eden (alias krahv Avon) maksahaiguse tagajärjel. Kuu aega hiljem järgnes talle südameatakiga ta nimekaim — Anthony Crosland, praeguse sotsialistliku valitsuse välisasjade sekretär, 58 a. vanuselt.

Kui A. Edenit tunti üldiselt vanema generatsiooni ridades konservatiivina, kelle lipukirjaks oli enne sõda Rahvasteliidu nn. kollektiivse julgeoleku poliitika, mis lõppes teatavasti Jalta ja Potsdami konverentside fiaskoga, siis A. Croslandi tunti mõõduka sotsialistina, kes oli pigem huvitatud sotsialismi teooriast kui aktiivsest välispoliitikast (näit. Rodeesia küsimus). Croslandi tervis murdus suure töökoormatuse all Briti välisministeeriumis, olles ühtlasi Brüsselis, Euroopa nõukogu presidendiks, milline amet lõppenuks kuue kuu jooksul. Temast pidi saama, vastavalt Briti peaministri soovile varakantsler, nn. majandusminister. Viimane — Denis Healey tulnuks kabineti ümberkorraldamise ajal välisministri kohale. Surmavikat tahtis aga teisiti.

Nüüd nimetas peaminister J. Gallaghan uueks Briti välisministriks noore, energilise arsti, erialalt neuroloog, dr. David Owen'i. Ta on 38-aastane, seega samavanune kui Anthony Eden sai 1935. a. välisministriks. Dr. Owen on Plymouth'i linnaarsti poeg ja praktiseeris neuroloogina ja psühhiaatrina sealses St. Thomase haiglas. 1964. a. ta siirdus aga poliitikasse — vahetas kirurgi noa poliitilise kõnetooli vastu. Ta pääses Alamkotta ainult 2500 hääleenamusega Davenporti valimispiirkonnas.

Dr. D. Owen ei ole Briti välisministeeriumis päris uustulnuk. Endise välisministri abilisena, nn. riigisekretärina ta töötas seal juba paar aastat. Tal on isiklikku sarmi — nagu omal ajal Edenil ja välispoliitilises osas pooldab Euroopa Ühisturuga liitumist ja selle poliitikat. Ta on abielus nagu ta eelkäija Crosland — ameeriklannaga.

Välispoliitikas ta esineb peatselt kõnega Ida-Lääne suhete alal. Seni on ta matkinud president Carteri inimõiguste poliitilist joont. Dr. D. Owen oma esimesel ametisse astumise päeval (22. veebruaril) deklareeris: „Kui ma midagi toon siia asutusse (s.o. Briti välisministeeriumi), siis saab see olema inimlik väärikus, inimõigused ja individuaalne vabadus". Juba ta on suutnud venelasi tuua Euroopa Ühisturu peakorterisse Brüsselis, et nendega jõuda kokkuleppele seadusliku kalapüügi lepingu sõlmimises, mis teatavasti EEC otsuse kohaselt ei luba vene kalalaevadel (suurtel ja väiksetel) Briti saartele ligineda 200-miili kauguselt. Varem veed püüdsid briti heeringat ja muud kalasorte siinsetes rannavetes mõnekümne miili kauguses, et täita ainult oma „viisaastaku plaani". Hiljem kalasaak hävitati isegi põletamise läbi!

☆

Teatavasti pensionid Inglismaal on võrdlemisi madalad — kõigest £15.00 nädalas. Üllataval kombel pensioniiga ja kõrge vanus on asetanud majanduslikesse raskustesse leedi Spencer-Churchilli, kes kannab nn. baronessi tiitlit ja on 91-aastane, kadunud kuulsa Briti peaministri Sir Winston Churchilli abikaasa. Leedi Churchill elab oma kõrge vanusega Londonis, Kansingtoni linnaosas, nn. Prince Gate'i tänavas — viietoalises üürikorteris, kus avaneb ilus väljavaade Hyde Park'i suunas. Selle inglise daami väike riigipension läheb juba ühe ööpäeva jooksul ta järelvaatajale — halastajaõele. Tulemus on see, et 1965. a. alates leedi Churchill on müütanud oksjoni teel oma hõbeasju, mööblit ja kadunud Churchilli maale. Teatavasti maalikunst oli Churchilli hobi. Leedi Churchill on oma varandusest seni realiseerinud £14.000 väärtuses. Aastal 1972 võeti Briti Alamkojas vastu Pensioni Akt, mis näeb ette tulevastele peaministrite abikaasadele lesepensioni £3.700 aastas. See seadus võib leida rakendamist ainult Harold Wilsoni ja James Gallaghani surma juhtudel. Teiste Briti riigimeeste, resp. peaministrite leski see ei puuduta.

Leedi Churchill on oma kõrgele vanusele vaatamata veel hea tervise juures. 80-aastase vanuse ümber tal oli rida kukkumisi ja luumurdeid, kuid juba paar aastat hoolitseb tema elu ja tervise eest nn. öö-õde. 1965. a., s.o. üheksa kuud peale Sir Winston Churchilli surma leedi Churchillil murdus parema käe luu Hyde pargis, mis juhtus jalgpalli viske tagajärjel. Leedi Churchilli viietoaline korter maksab aastas üüri arvel £8000. Ta armastab ikka veel kinni pidada aristokraatlikust „suurest joonest", kutsudes külla kõrgeid külalisi, näit. Prantsuse president Giscard d'Estaing jt. nagu tal oli seda kombeks Chartwellis, Kenti krahvkonnas olevas suurfarmis, mis nüüd asub „Churchilli koduna" hooldustrusti all, külastamiseks turistidele.

Maalide ja teiste väärtasjade müügiga tavaliselt tegeleb Londonis tuntud müügifirma Christie. Firma loodab järgmisel kuul müüa Churchilli maale £15.000—24.000 väärtuses. 4. märtsil tulevad müügile kaks Sir Winstoni maali, üks neist maalitud aastal 1924, teine 1925. a. Samuti maalid: „Hauduv luik Chartwellis" (1934) ja „Mustad luiged Chartwellis" (1936). Churchill oli teatavasti suur loomade ja lindude sõber. Sir Winstoni pojapoeg Winston Churchill, kes on ühtlasi Briti Alamkoja konservatiivide partei liige ja üldiselt tuntud veendunud antikommunistina, märgib sel puhul ajakirjanduse esindajatele: „Mu vanaema on seni müünud ainult paremat mööblit, kuid nüüd tuleb tal müüa juba väärtuslikke maale". See ei ole enam õnnelik aeg temale, millised maalid on rippunud seintel 40—50 aastat. Ta peab neid müüma, kuna tahab edasi elada oma väga meeldivas üürikorteris. Kahju, et parlamendi-akt peaministrite leskede osas ei ole tagasiulatuva kehtivusega. Ma ei taha jätta muljet, et minu vanaema tahab erisoodustust — kaugeltki mitte. Ta oleks üks viimaseid isikuid, kes seda teeks."

Märkigem siinkohal paralleelidena USA presidentide leskede sissetulekuid — nad saavad aasta jooksul £11.737 (s.o. 20.000 dollarit). Näit. proua Mamie Eisenhower elab perekonna farmis Grettysburgis, Pennsylvanias. Ta saab korraga kaks pensioni — esiteks kui presidendi lesk ja teiseks — Pentagonsit kui sõjaaegse liitlasvägede ülemjuhataja, kindrali lesk. Proua Bess Trumanil on nn. Victorian house Independence'is. Tema abikaasa elamu on tagasihoidlik, kuid lisaks riigipensionile, ta saab lisasissetulekuid Trumani memuaaride läbimüügist. Ka Kanada peaministri lesk — proua Maryon Peason, kelle abikaasa hr. Lester Pearson oli peaministriks ajavahemikul 1963—68., saab pensionina aastas 19.600 Kanada dollarit (s.o. £11.158). Prantsusmaa presidentide lesed saavad aastapensionina 49.500 franki (ehk £5.820).

„D. Telegraph'i" (12. veebr.) juhtkirjanik märgib leedi Spencer-Churchilli majandusliku raskuste puhul kokku võttes järgmist: „Nagu hr. Churchill juba rõhutas, siis tema vanaema oleks küll üks viimaseid isikuid, kes küsiks erisoodustust. Sellest hoolimata, ta on eriline isik, ja see tähendab tõelist vaimu, mis eitab õigust ühe vana leedi suhtes, et kuivatada ta pisaraid. Tuleb teha algatust, mis teeb seaduse tagasiulatuva kehtivusega Briti peaministrite leskedele. Meie võiksime tasuda talle tuhatkordselt, ilma et jõuaksime kustutada oma auvõlga tema abikaasa vastu."

☆

Praegu jookseb seeriana BBC-raadiosaates iga neljapäeva õhtul (kanal nr. 4) kuuldemäng pealkirja all „Spioonimeisrid", koosnedes kuuest osast. Kuuldemäng on koostatud John Barroni bestsellerina levinud raamatu: „KGB" (ilmunud 1974) põhjal. J. Barron on Washingtonis vanem-toimetaja „Reader's Digesti" juures. Tal on ülikooli diplom Missouri Ajakirjanduse Ülikoolist, Kaitseväe sundaja teenis USA mereväes, spetsialiseerudes vene keele alale ja oli paar aastat luureohvitseriks Berliinis.

Siinsele raadiolehele („Radio Times") antud lühiintervjuus, ühenduses spioonilugudega, John Barron märgib: „KGB juures ei ole märgata võimu vähendamist. Ikka veel leidub Lääne-Euroopas 1100 KGB ohvitseri, kes elavad ametlikult varjunimede all. Seega nende koosseis on viimase kuue aasta jooksul suurenenud 20 protsendi võrra. Näit. Dublinis (Iirimaa pealinnas) Vene Saatkond koosneb 40 protsenti KGB personaalist. Teie olukord Ulsteris (Põhja-Iirimaal) võlub neid. See oli karistatud kogemus neile, kui teie valitsus saatis 1971. a. välja 105 KGB ametnikku. Nad töötavad nüüd tõenäoliselt mujal. Tavaliselt KGB värbab agente juhtivate isikute keskelt. Kuid USA seersant Robert Lee Johnson, kes oli Orley's ülimate saladokumentide valvesõduriks, andis venelastele üle ülima väärtuslikku informatsiooni. Seda kasutati venelaste poolt USA vastu ja Euroopat ähvardati sõja korral maatasa teha." J. Barroni salakuulajate-lugude kommentaatoriks on tuntud BBC ajakirjanik Rene Cutforth.

Hiljuti saabus Inglismaale defektorina Lääne-Saksamaalt, Bonnist, tshehhi salaluure agent Svetozar Simko, 36 aasta vanune mees. Ta töötas „väliskorrespondendina" Bonnis, olles Tshehhoslovakkia teadeteteenistuse — CETEKA „ametlikus" koosseisus. Tegelikult ta aga organiseeris Vene vastuluuret Lääne-Saksamaal. Simko räägib head inglise keelt ja ka teisi võõrkeeli. Ta on külastanud Inglismaad varem paaril korral (1967 ja 1970) ja neist aastaist pärineb ta põgenemisotsus. Simko, tema 34-aastane naine ja 12-aastane poeg on nüüd juba Inglismaal kindlas peidukohas ja taotlevad asüüliõigust. Simko on ütelnud: „Ma elasin kogu aeg vales, kuid on võimatu pidevalt valetada." Ta on elukutselt akadeemilise haridusega isik, kuid Tshehhoslovakkia okupeerimine 1968. a. venelaste poolt tegi teda üle öö veendunud Vene-vastaseks.

Simko on annud pikema intervjuu „D. Telegraph'i" esindajale Bonnis, hr. Davis Shersile ja pühapäevalehes „The Sunday Telegraph" (27. veebruar) Christoph Dobsonile, pealkirja all: „Minu elu salakuulaja võrgus." Ch. Dobson kirjutab Simkost: „See sõda toimub aktuaalse salakuulamise õhkkonnas. See on kõikjale läbitungiv. Kõik, kes külastavad Lääne-maailma, võtavad sellest osa. Simko värvati keemikust ajakirjanikuks, täpsemalt võttes — salakuulajaks. Ta saadeti Saksamaale, et tutvuda sealse agentide tööga, et teda hiljem saata Washingtoni.

Tema treening oli täppis. Prahas ta töötas CETEKA peakorteris, et saada ajakirjanik, töötades nii hommikuti kui pärastlõuna, vahetuses. Suurem osa päevast ta veetis saluure õpilasena. „Minu põhiline treening" ütleb tema (Simko) „on ühtlane üle terve maailma". Talle õpetati mini-fotografeerimist, kuidas kasutada „tühje kirjakaste" ja kuidas läheneda kerge vaevaga välisturistidele Prahas. Talle anti juhiseid, kuidas teha nende keskel endile sõpru ja leida fakte nende isikute elus, eriti seksuaalnõrkuste osas — mida võidi võimaluse korral kasutada välismaalase suhtes, kui ta oli tehtud „märgitud meheks" jne. Simko, nii ütleb Briti Luureteenistus, „on laulnud neile kui kanaari..."

ARTO

KEVADPÜHADE LAUALE OSTKE MEIE SAADUSI

VIKING FOODS & IMPORTS

133 Laird Drive, Toronto M4G 3V5 — Telefon 425-0450

- Suitsukalkunid, -singid ja -lõhed
- Soome kilud ja silgud
- Eesti hapukapsad
- Skandinaavia delikatessid ja konservid
- Euroopa juustud
- Eesti ja soome pagarisaadused
- Väga maitsvad islandi rasvaheeringad
- Suur valik mitmesuguseid kalafileesid purkides

SUITSUTAME ostjate poolt toodud lihasaadusi

Kiri Rootsist

KUNINGAS VÕTTIS OSA „VASA-JOOKSUST"

STOKHOLM („Meie Elu" kaastööliselt) — Iga aasta märtsi alul toimub Rootsis Põhja-Dalarnas suur suusatamisvõistlus pühapäeval: tänavu oli see arvult 54-jas ja peeti 6. märtsil. Võistluse nimetus on Vasaloppet, tõlkes on see. Vasajooks. Gustav I Vasa, Rootsi kuningas 1523—60, Vasade dünastia rajaja, alustas 1521 ülestõusu Taani ülemvõimu vastu. See toimus Põhja Dalarnas ja pärast võitu ta valiti kuningaks. Taanlased tahtsid mässujuhi Gustav Vasa vangistada ja jälitasid teda. Ta pääsis aga Mora'st põgenema. (Mora on nüüd 13.000 elanikuga alevik), Gustav Vasa oli suusatanud põhja poole kuni Sälen'ini, varjates end vahepeal selle teekonna läheduses asuvates taludes. Sälenist ta katsus pääseda. Norrasse. See põgenemisteekond oli 87 klm. pikk.

1922. aastal alustati ühe sportlase algatusel nimetatud teekonnal pikamaa suusatamisvõistlust pidama, kuid Gustav Vasa põgenemistee vastupidises suunas: Sälenist Morasse, tee pikkus nüüd läbi metsamaastiku 85,55 kilomeetrit. Ja nii kujuneski välja igaaastane Vasaloppet. Algul oli osavõtjaid mõned sajad, võistlejate arv suurenes järjest. 1966. a. startis selleks võistluseks juba 6278 suusatajat, kellest 5811 tuli sihile Morasse. Võitja oli Janne Stefansson ajaga 4 tundi 35 min. ja 3 sekundit. Tänavusest Vasaloppetist võttis juba osa ligi 11.000 suusatajat, nende hulgas kuningas Carl Gustaf, kes on nüüd 30-aastane ja hea sportlane.

Alles hiljuti oli ta üleval põhjas ametiülesannetes, kus ta 24-kraadilise külma juures jooksis 20 kilomeetrid suuskadel, jättes oma saatjad maha. Kuningas külastas seal pärast pikka suusateekonda ühte vana talu, mida peab sama sugukond juba 1600 aastast peale. Perenaine pakkus kuningale lihtsaid maatoite, muuseas „kalbertantsu" (piim pärast vasika sünnitamist), rootsi keeles ka „kalvtants" ja andis kuningale kaasa toiduretsepte tema abikaasa jaoks.

☆

Kuningas Carl Gustaf teatas oma soovist suusavõistlusest osa võtta mõni nädal enne seda ainult „Mora Nissele" (Nils Karlssonile), kes on nooremas eas võitnud üheksa korda Vasaloppeti. Mora Nisse on nüüd vanem mees, peab Moras spordiesemete kauplust, tuntud kunagise sportlasena kogu Rootsis. Kuningas palus Mora Nisset oma osavõtu kavatsust salajas hoida, mida see ka täitis. Kuningas tuli võistlusele oma abikaasa ja kahe adjutandi saatel. Kuninganna poetas publiku hulka ja kaks adjutanti, kes on ka head suusasportlased, alustasid Sälenist jooksu. Pikal teekonnal tunti kuningas ära, ta ei lasknud end eksitada ja jatkas rahulikult pikka teekonda, peatudes mõneks hetkeks vabaõhu „einelaudade" juures, kus võistlejaile mustikasupi pakuti papist topsikutes.

Carl Custaf ei olnud seekord kõige paremas vormis ja adjutandid soovitasid tal tempot vähendada, mida ta ka tegi. Ta jõudis finishesse 5708-nda võistlejana, ajaga 8 tundi, 12 min. ja 41 sekundit, mis oli kulunud 85-kilomeetrilise teekonna läbistamiseks. Talle said osaks suured aplausid. Kuninganna oli kogu aja võistlustest osavõtjaid fotografeerinud. Umbes 5000 suusatajad lõpetas pärast kuningat.

Võistluse start pakkus haruldast, värvirikast pilti, domineerisid punased ja sinised spordiriietused ja haruldased rahvuskirjades peakatted.

☆

Vasaloppetist on igal aastal osa võtnud ka vähesel arvul välismaalasi — norralasi, taanlasi, soomlasi, shveitslasi ja viimaseil aastail ka kolm-neli venelast. Seekord võitiski venelane Ivan Garanin, jaga 4 tundi, 30 min. ja 34 sek. Läinud aastal oli Vasaloppeti võitjaks soomlane Matti Kuoska ajaga 4.09,07. Ivan Garanin oli esimene venelane Vasaloppeti võitjana. Ta on neli korda varemalt sellest jooksust osa võtnud. On hääli kuuldavale tulnud, et Vasaloppetist lubataks osa võtta ainult põhjamaalastel (peale rootslaste, norralastel, taanlastel, soomlastel ja islandlastel). Venelaste asjus arvatakse, et N. Liit saadab sellistele võistlustele elukutselisi sportlasi.

☆

Oli juttu ühe eestirootslasega, kes hiljuti oli N. Eestit külastanud. See ütles: „Eesti õnn on ehk see, et ta peab praegu olema rumalate venelaste rõhumise all. Eestlane naerab lolli tibla üle. Tibla ei suuda eestlasi venestada. Asi oleks meie endisele kodumaale hukatuslikuks kujunenud, kui näiteks sakslased oleks meid pikaks ajaks oma okupatsiooni alla saanud.

Metsakalmistule maetakse nüüd ainult venelasi ja kommusid. Tavaliste eestlaste kalmistu on nüüd Pärnamäe, mis mõni aasta tagasi Iru taha asutati. N. Eestis on käibel nüüd ütelus: „Eestlased Pärnamäele, Venelased Mustamäele". Mustamäe on teatavasti uus linnaosa kõrgelumajadega, kus korterid on antud peamiselt venelastele. Nendes majades on ka liftid, kuid need on lukus, lifti saavad kasutada ainult maja elanikud.

Kui eestlane läheb külla Mustamäele, kus mõnes kõrgehituses asub ka mõni eesti rahvusest üürnik, siis soovitatakse tal maja ees kõva häälega hüüda — „Ivan!". Avatakse palju aknaid, ühe või kahe korteri aknad jäävad kinni. Seal elabki teie otsitav." Nii eestirootslase jutt.

1.250.000 uut Kanada kodanikku

Kanada uus immigratsiooniseadus jõustus 15-dal veebruaril ja selle järele saab Kanada kodanikuks senise 5-e aasta asemel 3-me aastase Kanadas viibimise järele. Selle tõttu saavad üksi Toronto mitu kodakondsuse kohtunikku kokku kuni 500 kodakondsuse sooviavaldust päevas. Riigisekretäriaat seletas mõni aeg tagasi, et kodakondsust ootavad 900.000 immigranti. Nüüd uue seadusega arvatakse uue kodakondsuse taotlejate arvu tõusvat 1.250.000 isikule. Kodakondsuse saamise protseduur on kolmeastmeline: 1. Tuleb esitada sooviavaldus kodakondsuse saamiseks. 2. Umbes kolme kuu pärast järgneb ülekuulamine. 3. Tavaliselt kuue nädala pärast ülekuulamist toimub kodanikuks võtmine kodakondsuse kohtuniku poolt.

Trudeau perekonnaelu maailma sensatsiooniks

Välisajakirjanduse suuremaks sensatsiooniks on kujunenud Margaret Trudeau seiklused „Rolling Stone" rockmuusikutega Torontos ja hiljem New Yorkis koos printsess Yasmin Khaniga. Kõige suuremat sensatsiooni on tekitanud Margaret Trudeau jutuajamine New Yorgi ajakirjale „Peoples magazine", mis tõi 8 leheküljelise artikli Kanada peaministri perekonnaelu intiimsustest. Margaret Trudeau seletas lehele muuseas, et abielludes nad mõlemad loobusid oma armukestest. Vaatamata sellele, et tema mees on temast ligemale 30 aastat vanem olevat ta kui 25 aastane ja sellepärast olevat laimamine, kui kahtlustatakse, et tal oli vahekord muusiku Mick Jaggeriga.

Teatavasti rääkis Margaret Trudeau New Yorgi lehtedele, et ta üüris New Yorkis suure korteri, kus hakkab harrastama päevapildistamist. Jäädes samal ajal P. E. Trudeau, naiseks ja nende kolme väikese lapse emaks. Hiljem seletas Margaret Trudeau, et ta ei kavatse mitte alaliselt asuda New Yorki, vaid piirdub külastamistega. Kõige kummalisemaks Margaret Trudeau jutuks loetakse seda, et ta seletas, et ta kandis ametlikul lõunal poolpikka kleiti seepärast, et ta kartis, et õhtukleidis ta oleks ärritanud mõnd vanemat härrat niivõrd, et see oleks võinud saada südame ataki.

Sõjaväeline riigipööre Tais ebaõnnestus

Möödunud nädalal tegi endine Tai sõjavägede ülemjuhataja abi kindral C. Hiraniasiri katset kukutada praegust 5-e kuu vanust Tai sõjaväevalitsust. Mässulised vallutasid Tai armee peakorteri, millejuures sai surma üks kindral ja rida tema abilisi. Vallutati ka riigi ringhääling, kuid varsti sellejärele teatas sõjavägede ülemjuhataja, et Tai sõjavägi toetab praegust valitsust. Mässajad piirati ümber ja nad panid relvad maha. Tai pealinnas Bangkokis valvasid tankid presidendi ja kuninga paleesid ning valitsuse hooneid. Mässujuhtide saatuse kohta liikus Bangkokis vastukäivad teateid. Tais oli kord ja rahu nädalalõpuks jälle jalule seatud.

Heinrich Mark edasi Eesti Komitee esimeheks

STOKHOLM — Eesti Komitee esimeheks valiti tagasi senine esimees Heinrich Mark. Juhatusse: Aleksander Alep, Virge Hint, Sven Hanson, Harri Härm, Martin Juhkam, Renate Kaasik, Endel Krepp, Madli Kurdve, Teodor Künnapas, Adelaida Lemberg, Aksel Mark, Johannes Mihkelson, Meemo Mäelo, Ivar Paljak, Raivo Randes, Voldemar Sõjamägi ja Johan Ungerson.

Kauaaegne Eesti Komitee juhatusliige ja abiesimees William Muld valiti auliikmeks.

Asemike Kogu koosolek otsustas määrata 1980. a. Rootsis toimuvate Eesti Päevade garantiifondi 10 000 krooni.

Prantsusmaa valib marksistliku juhtkonna

Kui India läks möödunud valimistega paremale, siis samal ajal toimunud Prantsusmaa omavalitsuse valimistel Prantsusmaa läks vasakule, kuna sotsialistide ja kommunistide koalitsioon sai üle 51% häältest. 30-ne linna linnapead on marksistid ja nende hulgas 11 kommunistist linnapead. Pariisi linnapeaks sai endine peaminister Jacques Chirac. Uued presidendivalimised toimuvad aasta pärast ja praeguse presidendi Gisgard d'Estaing'i väljavaated on ebamäärased. Kardetakse, et Prantsusmaa valib marksistid legaalsel teel võimule sotsialistide juhi F. Mitterandi ja kommunistide juhi G. Marchais'e koostöö tulemusena.

Washington ja Moskva nugadepeal

27—28. märtsini on USA välissekretär Cyrus Vance Moskvas, et pidada läbirääkimisi relvastuse piiramiseks ja võtta seisukoht detente edaspidise saatuse suhtes. President J. Carter avalikult toetab N. Liidu dissidente ja võitleb inimõiguste eest ka N. Liidus. L. Brezhnev ja Kremli juhtkond on vihane ja närviline sellepärast ja süüdistab J. Carterit N. Liidu siseasjadesse segamises. President J. Carter väidab, et inimõiguste küsimused tuleb hoida lahus muist läbirääkimistest. C. Vance reis peab näitama, kuidas Moskva ja Washingtoni vahekorrad edasi arenevad.

Komnoored matkivad ameeriklasi

Vene kommunistlik partei on hädas oma komnoortega, kes matkivad ameerika ja vaba maailma noori, kannavad siniseid .siine ja närivad kummi. Partei oli sunnitud lubama komnoortel tsiinide kandmist, kuid nendega on keelatud ilmuda Bolshoi teatrisse Moskvas. Tsiinid maksavad mustal turul 70 rubla.

Moskvast teatatakse, et partei ja vene lastevanemad peavad asjata võitlust oma lastega, kes närivad kummi, mida valmistatakse nüüd Eestis ja Armeenias. Nüüd on kumminärimine vene noorte keskel üle suure Venemaa suurmoeks ja „Komsomolskajja Prawda" hurjutas ja ähvardas kumminärijaid, kuid sellel on vähe tulemusi. Kirjutatakse, et kumminärimine on eriti levinud N. Eestis, kus kooliõpetajad ja lastevanemad lasevad lastel puhastada riideid närikummi jäätmetest.

R. S. KANE Ltd.

MATUSEMAJA

4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)

Willowdale
221-1159

Margaret Trudeau vajab paremat õmblejat

Kanada moejoonistajate liidu direktor Elizabeth Ruggier kritiseeris peaminister Trudeau abikaasa riietust Washingtonis ja märkis, et Margaret vajab uut õmblejat. Margaret kandis Valges Majas dineel lühikest kleiti, mis leidis teravat kriitikat. Märgiti, et kui Margaret Trudeau ei taha austada üldist reeglit riietuse juures ja talitab omamoodi, siis istugu kodus.

Lõuna-Aafrika saadik

USA-s R. F. Botha on kutsutud L. Aafrika valitsuse välisministriks. Sel puhul toimus New Yorgis L. Aafrika peakonsulaadis neil päevil koosviibimine tema auks New Yorgis olevaile diplomaatidele ja konsulaaresindustele. Kohale oli palutud ja viibis seal ka Eesti Vabariigi esindajana peakonsul E. Jaakson, abikaasaga, samuti Ühendriikide eestlaskonna esindajana ERKÜ aseesimees P. Saar.

Kanada müüb Rumeeniale aatomreaktoreid

Liberaalide valitsus peab läbirääkimisi kommunisilku Rumeeniaga aatomreaktorite müümiseks. Konservatiivide kriitik Flora MacDonald nõudis Ottawa parlamendis, et valitsus lõpetaks aatomreaktorite müügi kommunistlikule Rumeeniale, sest kommunistlikud maad ei luba oma territooriumile Kanada ega teiste vaba maailma maade kontrolle ja reaktoreid võib kasutada sõjalisteks eesmärkideks aatompommi valmistamiseks.

EERIK PURJE

KINDLUSTUSBÜROO

Kõik kindlustusliigid.

958 Broadview Ave.
Suite 203
Toronto, Ont.
Tel.: 461-8900

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 telefon 483-4103

PALMIPUUDEPÜHA KONTSERT-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 3. aprillil kell 11 hommikul. Laulab Noortekoor „LOOTUS" L. Avessoni juhatusel.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus. Leerieelsed.

SUUR-NELJAPÄEVA jumalateenistus **armulauaga** 7. aprillil kell 7 õhtul. Solist Liina Purje.

SUUR-REEDE jumalateenistused **armulauaga:** esimene **kell 11 hommikul.** Teenivad õp. O. Puhm ja õp. U. Petersoo. Solist Helmi Betlem. Teine, KONTSERT-JUMALATEENISTUS **armulauaga** kell 6 õhtul. Cantate Domino Ch. Kipperi juhatusel esitab Th. Dubois' „Seitse ristisõna". Orelil I.-P. Korjus; solistid: H. Betlem, R. Pohlak, L. Siilats.

ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistused 10. aprillil: esimene **kell 6 hommikul.** Mängib Vaimulik Orkester I.-P. Korjuse juhatusel. Teine **kl. 11 hommikul.** Solist Elna Libe.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M0G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 3. aprillil Palmipuude Püha JUMALATEENISTUS kell 11 enne lõunat. Laulab koguduse segakoor, juhatab Jaak Kivik.

Reedel, 8. aprillil Suur Reede JUMALATEENISTUS kell 5 p.l. Armulaud. Solist Liina Purje.

Pühapäeval, 10. aprillil Ülestõusmise Püha JUMALATEENISTUS kell 8 hommikul.

Pühapäeval, 17. aprillil JUMALATEENISTUS kell 11 enne lõunat.

Õpetaja kõnetunnid igal teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave, Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Palmipuude Pühal, 3. aprillil kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 3. aprillil kell 11 hom. Palmipuude Püha JUMALATEENISTUS. Tunnistuse õ. Jutlustab A. Seppur. Laulab segakoor.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391
Ch. Kipper — organist

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 3. aprillil kell 10.15 hommikul pühapäevakool.

Kell 11 hommikul Palmipuude Püha JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Meeskoor ja R. Pumber.

Kell 6 õ. NOORTE TUNNISTUSED. Noorte orkester. M. Krabi.

8. aprillil Suur-Reede JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul ja kell 6 õ.

10. aprillil Ülestõusmispüha JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul ja kell 6 õ.

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave.
(Eesti Maja lähedal)

Laupäeval, 2. apr. kl. 11 homm. teemal: JEESUS VAIKIS.

Laup., 2. apr. kl. 7.30 õhtul teemal: JEESUS JA NOORED.

Teisip., 5. apr. kl. 7.30 õhtul teemal: JEESUS PROHVETI ENNUSTUSTES.

Neljap., 7. apr. kl. 7.30 õhtul teemal: JEESUS JA PÜHADE PIDAMISED.

Laup., 9. apr. kl. 11 hommikul teemal: JEESUS SURMAVALLAS.

Laup., 9. apr. kl. 7.30 õhtul teemal: JEESUS JA RIST.

Kõneleb õp. Ed. Mägi Kaliforniast.

Kõik on lahkelt teretulnud!

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto. Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
Tel.: 698-7977 või 766-7853
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

PALMIPUUDE PÜHAL, 3. apr. on JUMALATEENISTUS kell 1.30.

SUUREL REEDEL, 8. apr. on JUMALATEENISTUS armulauaga kell 1.30.

ÜLESTÕUSMISPÜHAL, 10. apr. on varane JUMALATEENISTUS kell 8 hommikul. Laulab Irene Loosberg.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. RÜDMIK
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

Laupäeval, 2. aprillil kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb dr. M. Leesment.

Pühapäeval, 3. aprillil kell 3 p.l. PALMIPUUDE PÜHA JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded. Jutlustab G. Pitka.

„USUSONUMI" RAADIOJUMALATEENISTUSED
iga pühapäeva hommikul kella 9.30—10.00, lainel CHIC — 790 kc

Raadiojutluse teema 3. aprillil: „Kristuse kannatus ja ristisurm."

„Meie Elu" esindaja Sault Ste. Marie's
RUDOLF SELIMETS,
904 Queen Str. E. — Tel. 253-2224

KALLIST ÕEMEEST

ALFRED KALMET'IT

sündinud 16. oktoobril 1901 Eestis
surnud 25. märtsil 1977 Lundis, Rootsis

mälestavad leinas

SALME KAASIK perekonnaga Eestis
JOHAN HION perekonnaga Eestis
JAAN HION perekonnaga Torontos

ARMAST VENDA

UKU TÄHISTE'T

mälestab

IGNAS TÕRMAKÜLA

MÄLESTAME SÜGAVAS KURBUSES ARMAST

SALME PUHKASON'I

ELEONORE ja KONRAD SEPP

Armast vilistlast

ALFRED KALMET'IT

sündinud 16. okt. 1901
surnud 25. märtsil 1977 Lundis, Rootsis

mälestab leinas

KORPORATSIOON ROTALIA

Riigivolikogu liiget

JUHAN KAARLIMÄE

mälestavad leinas

M. HANSEN
K. KURG
J. MÜLLER
E. RIISNA

Armast sõpra

UKU TÄHISTE'T

mälestab leinas

perekond RUDOLF OLLJUM

Varalahkunud armast sugulast

VEERA MÕISTLIK'U

mälestavad leinas

RICHARD KIVILO
HARRI KIVILO perega

Armast

KRISTIINE ELISABET KERTCHNER'it

surnud 20. märtsil 1977 Torontos

mälestavad leinas

HILDA LOOTUS
GEORG LOOTUS

---

†

Armast

KRISTIINAT

mälestab

Puhka rahus! **LINDA**

Tänan südamest SOOMEPOISSE, ja kõiki teisi häid inimesi kaastunde, osavõtlikkuse ja sõpruse eest, mis minule ja mu poegadele osaks sai meie elu raskel tunnil, kui mu abikaasa ja poegade isa

UKU TÄHISTE

lahkus siit maailmast.

KARIN TÄHISTE

Eesti arst valvekorras

2. ja 3. aprillil
Dr. M. Leesment 487-6834
8. ja 9. aprillil
Dr. A. Kasari 532-9863
9. ja 10. aprillil
Dr. Sauks 461-0912
16. ja 17. aprillil
Dr. R. Vanaselja 921-7777
23. ja 24. aprillil
Dr. Kuutan 751-6141
30. aprillil ja 1. mail
Dr. H. Tari 922-3824

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

OTSIMISED

ERNA ONNO,
kirjuta õele Vancouveris aadressil:
18 E 20th. Ave.
Vancouver, B.C.
V5V 1L6

MÜÜGID

Müüa

1972 PONTIAC STATION WAGON CATALINA.

Sõitnud 43,000 miili. Küsida 72 Fulton Ave., Toronto.

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärn
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

Veod Metro piirides
BALTIC MOVERS
30 Dewson St., Toronto. 534-1403

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse
aiatöö abilist
üheks-kaheks päevaks nädalas. Soovitav pensionär või vanem õpilane. Helistada tel. 239-9449.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO
POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES: 376 College St., 319 Danforth Ave., 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
Balint Book Store ..... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus ..... 858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.
Taara Saun ..... 26 Ladysmith Ave.
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 S. Algoma St.
SUDBURY
Wolfe's Bookstore ..... 133—135 Durham St. E.

Elmar Saage mälestuseks

Sa varisesid manalasse 3. märtsil, 1977. a. Sinuga kaotas Thunder Bay eestlaskond tulihingelise juhi ja „Kõuelahe Vanema".

Sa sündisid 20. aug. 1908. a. Vao vallas talupidaja pojana. Algharidu se omandasid Väike-Maarja algkoolis. Õppisid edasi Rakvere Õpetajate Seminaris, mille lõpetasid õpetaja kutsega. Vahe peal käisid Sõjakoolis, lõpetades selle reserv-lipniku auastmega 1931. a. Kooli õpetaja ametit pidasid Avispeal ja Haljalas. Vabariigi lõpupäevil olid Sa algkooli juhatajaks Valtu's Harjumaal. 1939. a. valisid Sa endale elukaaslaseks prl. Helene Arro, kellega koos oled jaganud rõõmusid ja muresid kuni lahkumiseni.

Noore õpetajana näitasid Sa oma tugevat eesti vaimu, mida hoidsid alal kõigi oma eluaastate vältel. Selle eesti vaimu nimel sai Sinust ka aktiivne metsavend ja Omakaitse liige.

Saksa okupatsiooni ajal jatkasid Sa jälle oma tööd koolijuhatajana Valtu's, mille lõpetas mobilisatsioon ja lõpuks lahkumine kodumaalt koos abikaasaga 1944. a. septembris. Sinu teekond sõjamehena kulges nagu paljudel teistel, ka Tshehhi rännaku tegid kaasa.

Saksamaal viibisid Sa mitmes põgenikelaagris, viimasena Geislingenis. Laagrites pühendasid Sa oma aja südamelähedasele tegevusele, noorte õpetamisele ja kasvatamisele.

1947. a. siirdusid Sa Belgiasse koos abikaasaga, töötades seal söekaevurina. Ja sealt 1950. a. detsembris Kanadasse, asudes Port Arthurisse, praegune Thunder Bay. Peale katsetamist mitmesugustel tööaladel asusid tööle Great Lakes'i paberitööstusse metsalaagri arveametnikuna, mis jäi Sinu tööks kuni pensionile minekuni 1973. a.

Sinu tegevuses eesti seltskonnas ja eesti organisatsioonides Thunder Bays ilmnesid Sinu suured juhiomadused eestluse ja rahvuskultuuri alalhoidmiseks. Oma tegevusega teenisid Sa nime „Kõuelahe Vanem", Sind valiti Thunder Bay Eesti Seltsi auliikmeks. Sa olid mitmekordne Eesti Seltsi esimees ja juhatuse liige, endise Täiendus- ja Pühapäevakooli asutaja ja juhataja; kauaaegne Thunder Bay Eesti Seltsi Segakoori juht. Sinu töö eestluse heaks ei piirdunud aga ainult Thunder Bayga. Sa olid meie ajalehtede „Meie Elu", „Vaba Eestlane" ja kuukirja „Varraku" kaastööline. Sa olid mitmekordne valitud liige EKN'is ja Thunder Bay esindaja Eesti Liit Kanadas.

Mitmekultuuriluse alal töötades olid Sa üks kohaliku Ethnic Council'i asutajatest liikmetest ja kuulusid kuukirja „Mosaic" toimetusse.

Eimar, Sa olid meie vaimse ja kultuuri elu juhiks. Kõige oma tegevuse juures jäid Sa alati tasakaalukaks, korrektseks, abivalmiks ja kõikide sõbraks. Sinuga kaob see tugipunkt, millele toetus kohalik ühiskond oma seltskondlikus töös. Sina olid „maasoo!" ja kandsid oma rinnas meie kooliõpetajate traditsioonilist rahvustunnet. Sellepärast oli Sulle eriti südamelähedane meie noorte haridus, nende rahvustunde ja emakeele alalhoidmine. Sa võid uhkustundega öelda, et Sinu endised kooliõpilased Thunder Bays on kasvanud tublideks inimesteks ja nii mitmedki võtavad aktiivselt osa eesti organisatsioonide tööst.

Oleks olnud veel nii palju teha, aga . . .

Puhka rahus armas sõber!

Igor Kraus

Elmar Saage saadeti viimsele teekonnale

3. märtsi hommikul levis Thunder Bays kurb teade — Elmar Saage on surnud. Mõningaid aastaid haige süda lakkas tuksumast, ilma igasuguse hoiatuseta. Surm juhtus kodus, kui Elmar oli tõusnud, et uut päeva alustada.

Thunder Bay eestlaskonda tabas Elmari surmateade väga raskelt. Kaks nädalat varem sängitasid nad maamulda teise hea sõbra — Leo Pint'i, tubli ja kohusetruu eestlase, tööka ja agara seltskonnategelase. Nii kokkuhoidvas eestlasperes, nagu seda on Thunder Bay, on iga kaasmaalase lahkumine leinaks kõikidele ja suur tühemik jääb järele, kui kaovad juhtivad ja teovõimsad inimesed.

Elmar-Saage matusetalitus toimus 9. märtsi hommikul. Matusemaja kabel, kus Elmar puhkas rohkete lilledе (mida ta oma eluaja jooksul nii väga armastas) keskel, oli tulvil leinajaid kaasmaalasi, kanadlasi ja teistest rahvustest sõpru. Matusetalituse pidas õpetaja Leiv. Thunder Bay Eesti Segakoor Kaja Kent'i juhatusel laulis jumalagajätuks oma armastatud juhile 2 laulu. Kirstu peatsis oli koori lipp kaetud leinalooriga. Viimsed lahkumis- ja tänusõnad „Kõuelahe Vanemale", suurele ja tõsisele eestlasele ja armsale sõbrale ütlesid: Thunder Bay eestlaste ja Eesti Seltsi nimel Igor Kraus; Paul Mäepea Eesti Kiriku ja noorte nimel, kes kunagi olid Elmari poolt asutatud ja juhatatud Täienduskooli õpilased; Kaja Kent Segakoori nimel.

Oma viimsele teekonnale võttis Elmar kaasa peotäie kodumaa mulda sini-must-valges lipukangas.

Elmar Saage't jäävad leinama abikaasa Helene, õde Rootsis, kes viibis ka matusel, sugulased kodumaal, Thunder Bay ja ümbruskonna eestlased, samuti arvukad sõbrad ja tuttavad tervel Ameerika mandril.

Elmar Saage põrm tuhastati järgmisel hommikul omaste ja väikese arvu lähemate sõprade juuresolekul. Lühikese lahkumisteenistuse pidas õpetaja Leo Leiv.

Ellen Mäehans

EHA SUMBERG-EINOLA

Sündinud 1952. Keskhariduse omandanud Oakwood Collegiate's. Lõpetanud Toronto Ülikooli University College'i 1976. a. Honour B. A. kraadiga arhitektuuri ja kunstiajaloo alal. On London Architecturral Conservation Advisory Comittee liige. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitiasse.

KAI VIRKUS

Sündinud 1954. Keskhariduse omandanud Erindale Secondary School'is. Lõpetanud Sheridan College 3 a. kursuse Business Administration'i alal 1976. a. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitiasse.

KUHU MINNA?

★ **Laup., 2. aprillil Segakoor „Leelo" kevadpidu Eesti Majas algusega kl. 7 õ.**

★ **Pühap., 3. aprillil T.E.S. Lasteaia moenäitus Eesti Majas algusega kl. 2.30 p.l.**

★ **Pühap., 3. aprillil Toronto Eesti Segakoori juubelikontsert West Toronto Secondary School ruumes, 330 Lansdowne Ave. algusega kl. 3 p.l.**

★ **Pühap., 3. aprillil T.E.R.R. „Kungla" tantslavastus „Rehetondid" Monarch Park keskkoolis, Hanson St. algusega kl. 5 p.l.**

★ **Neljap., 7. aprillil Emerich Kalman'i operet „Krahvinna Mariza" Helsingi Opereti teatri esituses Lawrence Park Collegiate'is, 125 Chatsworth Dr. algusega kl. 8 õ.**

★ **Laup., 16. ja pühap., 17. aprillil Havai liil" Eesti Rahvusteatri esitusel Monarch Park Secondary School auditooriumis.**

★ **Laup., 14. mail Rahvatantsijate Riiuma „Kungla" Mai-ball Harbour Castle Hilton Hoteli ballisaalis algusega kl. 8 õ.**

- Alumiinium uste ja akende ja välisseina katete tööd (siding).
- 5-tollised alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes pikkuses), neljas värvis. Võtan tellimisi vastu nii linna kui suvemajade osas. Tasuta hindamine.

Helistada H. OSSO, tel. 884-4558, 832-2238
Eesti Alumiinium Kompanii. Met. lic. B888

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 402 — 483-6308
725 Don Mills Rd. — 429-4944
Don Mills, Ontario

Uue eesti-inglis-keelse kokaraamatu levik Montrealis

Kuidas suhtub Montreali eestlaskond oma häälekandjasse „Montreali Sõnumid", mida Montreali Eesti Seltsi poolt aasta jooksul kolm numbrit välja antakse ning postiteel 300 eesti kodusse Montrealis saadetakse? Kas võetakse seda nagu kohalikke, tasuta koju toodavaid reklaamilehti n.n. „junk mail", mida õige paljud sisse vaatamata prahikotti viskavad.

„Montreali Sõnumitega" aga paistab lugu selline olevat, et eestlased seda loevad ning selle sisu tähele panevad. Selle tunnistuseks on möödunud veebruarinumbris toodud väike teade Californias ilmunud uue eesti-inglisekeelse kokaraamatu kohta, mida „Montreali Sõnumid" leidis olevat suurepärase vahendi eestluse tutvustamisel, soovitades seda kui maitsekat ning tähelepanuäratavat kingitust meie inglisekeelt kõnelevaile sõpradele ja tuttavatele, aga ülekõige segaabielus eesti noortele. Kuna see osutus ainsaks viisiks selle teate edasikandmiseks, siis selle kokaraamatu kulutuleline levik Montrealis sai alguse „Montreali Sõnumite" kaudu. See number, mida saadeti välja 300 eesti kodusse on toonud tagajärgi. Nagu Tanni Pill'i käest kuuleme, kes Montrealis selle raamatu levikut Los Angelesi Naisseltsi heaks korraldab, on siiamaani seda ostetud ning uusi tellitud kokku 142 raamatut. See tõik tõendab seega „Montreali Sõnumite" põhjalikku läbilugemist siinse eestlaskonna poolt.

-s

AED

Kandeealiste viljapuude hooldamine

Noore viljapuu võra (puukroon) lõikamise peamine ülesanne on võra kujundamine, kandeealise viljapuu võra lõikamisel on peaeesmärgiks luua võrale kõik eeldused ja tingimused suurte saakide kasvatamiseks.

Suure saagikandevõimega viljapuu võral peab olema peale tugeva tüve ja hästi arenenud võraharude palju erivanuses viljaoksi. Tal peab olema terve, elujõuline lehestik, ning ta peab igal aastal andma vähemalt 7,8" (20 cm) — 11,8" (30 cm) pikkusi juurdekasve. Kõike seda on võimalik saavutada õige lõikamisega.

Kandeealisi viljapuid on soovitav lõigata igal aastal kevadtalvel, mil puidu koed on juba sulanud, kuid mahlade liikumine pole veel alanud. Külmunud oksi ei ole soovitav lõigata, sest need murduvad lõikekohalt kergesti, tekitades suuri haavu, mis paranevad halvasti. Lõigata tuleb nii, et ei jääks tüükaid ja, et lõikehaavad oleksid võimalikult väikesed.

Viljapuu võra (puu kroon) vajab harvendamist siis, kui see on muutunud liiga tihedaks, s.o. kui võra sees jäävad lehed kiduraks, üksikud viljaoksad hakkavad kuivama, viljade kvaliteet halveneb, nad jäävad väikeseks, ei värvu normaalselt ja haigestuvad mitmesugustesse seenehaigustesse. Võra harvendamisega luuakse parajalt hõre okste seis, mis soodustab valguse ja õhu pääsu võra sisemusse ning aitab vältida eeltoodud ebasoovitavad nähted. Kandeealise viljapuu võra hooldamisel osutub mõnikord vajalikuks tagasihoidlik võraharude ja esimese ning teise järgu põhiokste kärpimine. Kui eemaldatakse viimase 2—3 või enama aasta jooksul juurdekasvanud osa, siis on see noorendav tagasilõikamine, mille mõju on suur ja kutsub ka vanematel okstel esile uute juurdekasvude tekke.

Ainetel — J. S-gi

TERMOMEETRID
Celcius/Fahrenheit
$2.50 pluss O.S.T.
saadaval
„Meie Elu" talituses

Vladimir Bukovski Kanada TV-is

Vene dissident Vladimir Bukovski, kes viibis hiljuti Valges Majas ja sai kokku ka president J. Carteriga, oli kahel korral ka Kanada CBC TV-i saadetes. Ta jutustas oma rasketest läbielamustest N. Liidu psühhiaatrilistes kliinikutes ja vangilaagreis. V. Bukovski märkis, et vangilaagri elu on psühhiaatrilise kliiniku eluga võrreldes palju parem. Vangilaagrisse mõistetakse teatud kindlaks ajaks ja kui see aeg möödub, siis on võimalik saada vabaks. Psühhiaatrilises kliinikus on patsient täiesti arstide meelevalla all ja tema elu ja surm sõltub arstidest. Ta on ka välismaailmast täielikult isoleeritud. Ta on välismaailmale täielikult kadunud inimene.

V. Bukovski märkis muuseas, et ta viibis vangilaagris, kui Kanada peaminister P. E. Trudeau külastas Venemaad ja muuseas ka kurikuulsat artikas asuvat tööstuslinna Norilskit, mis oli varem isoleeritud vangide range rezhiimiga laager ja kus surid isegi vangistatud Balti ohvitserid. Ta märkis, et neile oli suureks üllatuseks, kui P. E. Trudeau Norilskis ütles, et Norilsk on suureks eeskujuks Kanadale põhja-alade väljaarendamise alal. P. E. Trudeau ei teadnud, et iga toll Norilski pinda sisaldab kümnete tuhandete sunnitööliste laipu. V. Bukovski taotles ka kokkusaamist peaminister P. E. Trudeauga, kuid senini ei ole teada, kas see õnnestub.

Film Vene merejõudude hädaohust televisioonis

Inglise, Kanada ja Ameerika merejõudude juhid tunnevad muret Vene merejõudude suurest kasvust, mis moodustab järjest suureneva hädaohu läänemaailmale. Inglise BBC on selle kohta valmistanud filmi, mida nüüd näidatakse Kanadas ja Ameerikas. Torontos esitatakse film City TV-s, kanal 79, reedel, 8. aprillil, kell 6—7 õhtul. Filmi vaatamist soovitab Yorg Ranger'ite rügemendi endine ülem kol.-ltn. M. Stevenson, kes on saatnud ringkirja Kanada Leegioni osakondadele ja etnilistele organisatsioonidele, kutsudes üles seda BBC filmi jälgima.

Sahhariin keelustati

Kanada tervishoiuministeerium keelustas sahhariini, põhjusel, et sahhariin põhjustab vähjahaigust. Kolme aastane katsetamine rottidega on näidanud, et sahhariin põhjustab rottide juures vähjahaigust. Selle tõttu keelustatakse sahhariin ja ka kerged joogid, mis on valmistatud sahhariiniga. USA võimud kavatsevad sama keeldu kehtima panna. Senini kasutati sahhariini seepärast, et suhkur aitas sellele kaasa, et kehakaalu suurendada.

Ameeriklased võivad külastada Kuubat, Kambodzhat ja Vietnami

President J. Carter teatas, et edaspidi on ameeriklastel lubatud külastada Kuubat, Vietnami ja Kambodzhat, milliste maadega ei ole diplomaatilisi vahekordi. Kuid külastajad ei oma neil maadel diplomaatilist kaitset, sest seal ei ole USA saatkondi.

Rootsi kuningas tõstis eestlaste autot

Ootamatut abi said kaks eestlast Lida vabaõhupiirkonda suusatama minnes. Kitsal, auklikul ja lumisel teel, mis viib sinna, jäi eestlaste auto lumehange kinni. Kõik katsed seda „kõigutaka" välja lumest, kus rattad ikka sügavamalt end sisse uuristasid, ebaõnnestusid.

Siis tuli juurde üks noormees ja ütles: „Kas ei ole parem seda ühiselt august välja tõsta?"

Öeldud, tehtud. Kolme mehega õnnestuski auto tõstmine kindlamale kinnale. Ja siis aidati samal viisil ka abistaja enda autot.

Appirutanu oli kuningas Carl Gustaf. Eestlased-suusatajad pangadirektor Rudolf Jalakas ja faktor Rein Moora. (EPL)

PUUKASTIL ISTUDES

poputan Dollyt

Kõigepealt pean küll selgitama, miks me viimasel ajal ööseks oma välisukse lukustame. Teatavasti tehakse seda igasuguste sissetungijate sissetungimise vältimiseks. Kuna me aga siiakanti selliseid kabajantsikuid oodata ei oska, oli meie välisuks lukustamata nii päevad kui ka ööd. Kuni ühel ööl — — —

Terve me talupere magab. Nii nelja- kui kahejalgsed. Või vähemalt PEAKSID magama. Ärkan järsku mingi elutoa pool kandis kostva klõbina peale. Esimene, unesegane mõte on — väiketütar, hullukene, on omale mingid kõvad kingad jalga pannud ja marsib nüüd vannituppa minnes või juua otsides mööda maja ringi. — No küll ta varsti magama läheb —, loodan uniselt ja katsun uuesti magama jääda. Kuid klobin kestab üha edasi. Võtan taskulambi, teen suugi juba pragamiseks lahti ja torman hooga ümber nurga. Pragamise asemel kerkib kurgust selline juba hirmuröögatus, et terve pere on korraga jalul. Ega ma hobuseid ei karda. Eriti mitte meie Dollyt, kellega iga päev üksteist põsk-põse vastu musitame. Aga kui unesegase peaga omaenda elutoas kell neli hommikul hobustega vastastikku põrkad, siis on vist hirmuröögatus omal kohal.

Eks ma oma hajameelsuses olin jälle talliukse riivistamata unustanud — ja välisuks nagunii lahti. Loomake tundis järsku janu ja tuli toa juurde. Esimese, teise ja võibolla ka kolmanda hirmatuse peale ei olnud mingit vastust ja nii ei jäänudki muud üle, kui ninaga link alla suruda, uks praokile lükata ja veelkord hirmatada. Ja ikka veel ei anta juua! Siis lendas välisuks klaasi klirisedes lahti ja loomake tuli tuppa. Sammus ja tammus kapjade plagisedes niikaua, kuni keegi ometi tuli.

Kui Dolly veel pisut nupukam oleks, treeniksin ma ta pangaseifide lahtimuukijaks. Sest selle loomakese pea töötab imeosavalt igasuguste uste avamiseks ja kaeratünnil kaane pealt kangutamiseks.

Dolly endine peremees, kirglik hobustearmastaja, hakkas oma hobustele uusi kodusid otsima siis, kui tundis oma viimase tunni lähenemist. Kaks nädalat peale Dolly meile tulekut suri ta vähki.

Väiketütre esimesel ratsasõidul Dollyga juhtusin õnneks temast umbes veerand miili taga sõitma, olin teel alevisse. Jõudsin just mõtelda, et milline ilus pilt — jumalik suvepäev, väike, sale tüdruk ilusa, saleda hobusega, ägedas galopis lehviv lakk ja juuksepuhmas just sama varjundiga blond.

Just siis kaotas tüdruk tasakaalu ja kukkus kihutavalt hobuselt kruusateele, omal seljas vaid supeltrikoo. Oli ta ju küll juba päris hea ratsanik, harjunud aga mu suvesulase Jaagu ümmarguse-seljalise poniga.

Koju jõudes oli esimeseks kiireks probleemiks — mida anda lapsele rahustus- ja ühtlasi uimastusvahendiks. Muidu ei kannataks ta oma marraskil haavadest liiva ja kruusa väljapesemist eluilmaski. Asperiin? Liiga aeglase mõjuga. Siis kahmasin peaaegu mõtlemata pudeli Martini Rossit, valasin pool klaasi ja ehmunud laps neelas selle alla nägugi krimpsutamata. Jäi muidugi kenasti vinti ja kannatas mu tohterdamise ära suurema kisata. Siis jäi magama ning ärgates olid need kõige suuremad valud möödas.

Nad harjusid üksteisega, tüdruk ja hobune. Varsti käis ratsutamine jälle sellises kasakastiilis — üle kraavide nii, et tüdruk oli poolteed õhus ja minul hirmu pärast, süda kurgus. Lõpuks treenisin enda lihtsalt mitte vaatama — nii närvide kokkuhoiuks.

Suve lõpul oli luba käes kahe miili kaugusel elavate naabritüdrukute külastamiseks, kellel ka hobused.

Ühel hilissügise õhtul istusime külla tulnud vanema tütrega juttu ajades soojas köögis. Väljas oli juba väike hämarus ning selleks ajaks oli väiketütrele käsk antud kodus olla. Järsku läks väljas peaaegu kottpimedaks ja algas selline lumemöll, millist harva näinud olen. Autosse ja otsima! Kiiruseks oli umbes 5 miili tunnis, klaasipuhastajad käisid kõige kõrgemates tuurides ja teed võis umbkaudu aimata.

Leidsime nad miili kauguselt, siis, kui autotuled just peale sattusid. Muidu poleks vist näinudki, sest mõlemad nägid välja nagu kaks valget fantoomi. Seisid tee servas, hobusel pea norus ja tüdruk seljas köötsakile. Tüdruk sai autosse pakitud ja hobust hoidis vanem tütar valjaidpidi läbi lahtise akna. Väike rääkis kodus oma seiklusest nii: „No ja siis korraga hakkas lund sadama ja Dolly ei näinud enam teed. Siis ma proovisin tee teises servas sõita, aga seal sadas ka. Ja siis Dolly jäi lihtsalt seisma ja ei läinudki edasi."

Oma suviseid, aeda tikkuvaid kanu pipardasin ragulkaga, sai lehmgi vahel väikese kivi sama riistaga küljekontidesse. Dolly vastu pole aga kunagi kätt tõstetud ja sellepärast ta ongi meie talupere kõige pillitatum olend. Vähemalt paar korda päevas pean tõusma kas oma puukasti-puhketunnist või mõne muu toimetuse pooleli jätma. Sest välisuks on jälle klaasi klirisedes lahti lennanud ja Dolly küsib kena, tasase hirmatusega juua või leivapalakest.

Metsaliine

NALJAD

Ajalooõpetaja pragab gümnaasiumiklassis:

„Kui Aleksander Suur nii vana oli kui teie praegu, oli tal juba pool maailma vallutatud."

„Pole ka mingi ime," vastab üks õpilastest. „Ta õpetajaks oli Aristoteles."

☆

Härra Sõbraste seisab kerge kehavigastuse tekitamise eest kohtulaua ees. Kohtunik küsib:

„Miks lõite süüdistajale rusikaga näkku?"

„See tüüp astus mulle kõigepealt jala peale. See poleks veel midagi olnud. Aga et ta mind pärast seda veel „pardoniks" sõimas, ajas mu närvi mustaks, et pidin talle ühe määrima."

☆

Misjonär langeb inimsöödjate kätte vangi. Kohe pannakse suur katel veega tulele. Misjonär laskub põlvili ja palub oma hinge eest. Kannibalid asuvad samuti põlvili olles palveid lugema. Püha mees rõõmustab:

„Issand ime on sündinud! Mu palved on teid pööranud."

„Eksid, vennas," ütleb kannibalide pealik. „Me loeme praegu söögipalvet."

☆

Tolmuimejate proovireisija tuleb üksiktalusse. Puistab paberikotist hunniku prügi põrandale ning ütleb perenaisele:

„Söön selle prügi ära kui mu tolmuimeja seda ära ei võta."

„Ma toon teile kohe lusika," vastab perenaine. „Meil pole elektrivoolu majas."

☆

Kaastundlik proua annab kerjusele dollari. Hetk hiljem ta näeb, et kerjus viipab omale takso.

„Mis!" pahandab proua. „Teie sõidate taksoga!"

„Kas arvate, et saan omale ühe dollari eest auto osta?"

SPORT

Robert Vellend neljandaks

Robert Vellend, kes Ontario ja Kanada meistrivõistluste ajal oli haige, oli 19.—22. märtsini Morin Heights'is, Quebecis, peetud Põhja-Ameerika meistrivõistlustel murdmaasuusatamises heas vormis ja tuli noorte klassis 10 km-s 4-ndaks ja 15 km-s 6-ndaks.

President J. Carter julgustas Sahharovit

President J. Carter saatis N. Liidu vastupanuliikumise ja inimõiguste eestvõitlejale A. Sahharovile telegrammi, milles ta märkis muuseas, et USA toetab kõigiti tema taotlusi inimõiguste eest võitlemisel N. Liidus. USA kavatseb inimõiguste rikkumist ja Helsingi lepete rikkumisi Moskva poolt üles võtta Liitunud rahvaste organisatsioonis, mille vastu Moskva väljult protesteeris. Moskva omas noodis väidab, et see on segamine N. Liidu siseasjadesse. Kuid Valge Maja esindaja Jody Powell lükkas selle protesti tagasi. Ta märkis, et USA uus president ja tema administratsioon kavatseb inimõiguse küsimusi hoida lahus relvastuse kontrolli lepetest ja detentest. Inimõigused ei saa olla kauplemise objektiks majanduslikkude ja sõjaliste lepingute sõlmimisel.

Vahepeal on Rumeenia valitsus pakkunud neile Rumeenia haritlastele, kes kirjutasid alla kirjanik P. Coma vabadusnõudmise kirjale välisviisasid. P. Coma ise ei ole vangistatud, kuid KGB piirab tema maja.

„Miks seisab talvekuudel ehitustegevus?"

„Külm lööb tööriistad lõhki."

„Missuugsed tööriistad?"

„Õllepudelid."

Nõuame

Vene kolonialismi lõpetamist Eestis ja mujal!